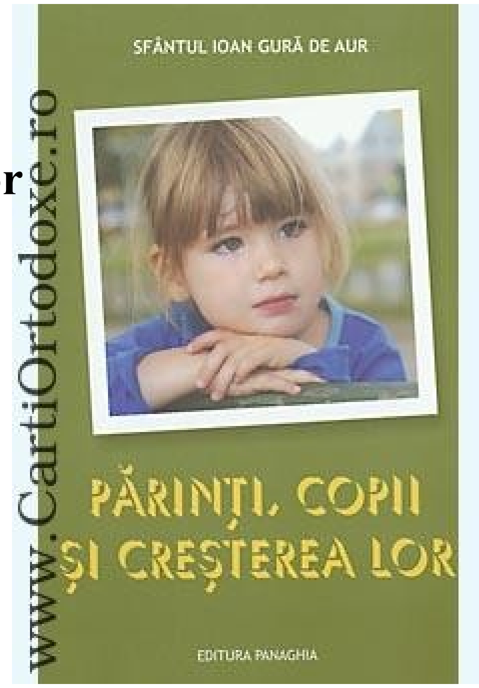
SFÂNTUL IOAN GURA DE AUR

Parinti, copii si cresterea lor

Parinti, copii si cresterea lor

Culegere de texte patristice si traducerea lor în neogreaca de IEROMONAHUL BENEDICT AGHIORITUL

Traducere din neogreaca: Zenaida Anamaria Luca

EDITURA PANAGHIA

Colectia RUGUL APRINS

CUPRINS

PROLOG

din "Parinti, copii si cresterea lor"

În aceasta carticica veti gasi un fragment din volumul al III-lea al seriei "Amvonul Sfântului Ioan Gura de Aur" aparut la editura Stupul Ortodox din Salonic.

În acest al III-lea volum sunt cuprinse urmatoarele teme, dintre care unele se afla si în lucrarea noastra:

Casatorie si casnicie
Relatii conjugale, înfrânarea sotilor
Neputinta de a naste copii, sterilitate, nasterea copiilor
Parinti, copii, cresterea copiilor
Vaduvie, divort, a doua casatorie
Preacurvie, adulter, avort
Desfrânare, homosexualitate

Desigur, din motive practice dar si pentru ca aceste texte sunt deosebit de interesante, am hotarât sa realizam acest mic volum sinoptic în care cititorul evlavios va constata ce importanta acorda acest Sfânt si Parinte al Bisericii, Ioan Gura de Aur, bunei cresteri a copiilor.

Copiii sunt tot ce pot avea mai pretios parintii în aceasta lume. Le sunt mângâiere si bucurie. Raspunderea pe care o au pentru cresterea lor este foarte mare, la fel ca si rasplata, de altfel, de la Dumnezeu. Asa cum pentru buna crestere exista rasplata, pentru neglijarea educatiei copiilor lor, parintii vor da socoteala în ziua judecatii.

Justificare nu exista, mai ales pentru ca parintii Îl au pe Dumnezeu ajutor. Dar tot Dumnezeu a poruncit în Vechiul Testament ca atunci când un parinte este lovit de fiul sau, acesta sa fie ucis cu pietre, în afara cetatii si în vazul tuturor locuitorilor ei. Cum poate într-un asemenea caz sa se justifice un parinte pentru reaua crestere a fiului sau?

Copiii, spune Sfântul, sunt precum ceara moale, sau precum perla abia scoasa din cochilie, precum pictura sau sculptura. Parintii devin pictori, artisti, sculptori, creând locuitorii Împaratiei Ceresti. Asadar e nevoie de mare atentie când lucrezi la chipul împaratesc. Nu e îngaduit ca sufletul unui copil sa devina pestera de tâlhari.

Sufletul unui copil este cetatea si templul Domnului, de aceea construirea ei, de la temelie pâna la tavan, trebuie sa se faca cu cea mai mare grija si atentie. Dumnezeu ajuta, dar îi si rasplateste cum se cuvine pe parintii care o construiesc bine, pedepsindu-i, însa, pe cei ce nu-si dau deloc silinta.

Cred ca mare va fi folosul parintilor, dar si al tuturor celor care vor citi aceste texte. Si, daca din acestia, chiar si putini fiind si nu pe toate textele, le vor aplica în viata lor, vor vedea folosul pe

care îl vor avea. Noi am ales doar putine din multele texte ale Dascalului Universal al Bisericii noastre, pe acelea în care Sfântul îi sfatuieste pe parinti cum sa-si educe cel mai bine copiii.

Schitul Nou de la Sfântul Munte Athos
15 aprilie 1995

O forma de putere

din "Parinti, copii si cresterea lor"

As dori sa va vorbesc si despre o a treia forma de putere, o putere care-si are originea nu în pacat, ci în chiar natura noastra.

Care sa fie? Este puterea pe care o au parintii asupra copiilor lor. Copiii sunt o rasplata pentru toate suferintele lor. De aceea un întelept spune: "Cel care se teme de Domnul va cinsti pe tatal sau si ca stapânitori va sluji celor care l-au nascut" (Întelepciunea lui Isus Sirah 3, 7), explicând ceva mai departe si de ce: "… ce le vei da tu în schimb pentru ceea ce au facut ei pentru tine?" (Întelepciunea lui Isus Sirah 7, 29). Ce nu poate da în schimb un fiu tatalui sau? Trebuie sa întelegem ca parintii ne-au nascut pe noi, noi însa nu-i putem naste pe ei. Si daca nu putem face ceva tot atât de important pentru parintii nostri, macar sa le rasplatim acest dar nepretuit pe care ni l-au dat si sa-i cinstim asa cum se cuvine. Dar nu pentru ca o cere legea firii, ci pentru ca o cere frica de Dumnezeu.

Voia lui Dumnezeu este sa ne cinstim parintii înca de mici

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Dumnezeu doreste foarte tare ca parintii sa fie cinstiti de copiii lor. Pe copiii care-si cinstesc parintii, Dumnezeu îi rasplateste cu mari daruri si cu multe bunatati, în schimb, pe cei care încalca aceasta lege, îi pedepseste cu necazuri mari si cu rele multe.

Caci spune Scriptura: "Cel ce va grai de rau pe tatal sau sau pe mama sa, acela sa fie omorât" (Iesirea 21, 17). Iar pentru cei ce-si respecta parintii scrie: "Cinsteste pe tatal tau si pe mama ta, ca sa-ti fie bine si sa traiesti ani multi pe pamânt…" (Iesirea 20, 12).

Acestora din urma Dumnezeu le da o rasplata care îndeobste se socoteste a fi un mare dar: batrâneti fericite si zile îndelungate. Celor, însa, care nesocotesc legea respectului datorat parintilor Dumnezeu le da o pedeapsa socotita a fi raul cel mai cumplit, anume moartea prematura, înainte de vreme.

Pe primii îi atrage sa fie iubitori cu parintii fagaduindu-le cinstiri, în timp ce pe ceilalti, chiar si fara voia lor, îi ajuta sa nu-si mai dispretuiasca parintii, facându-i sa se teama de pedeapsa. Cu alte cuvinte îi face sa devina fii buni, de frica.

Dumnezeu nu porunceste ca fiul care-si loveste parintele sa fie pedepsit cu moartea si nici dupa ce acesta e dus legat la tribunal nu spune sa fie dus si aratat tuturor în piata si apoi scos din oras;

aceasta pur si simplu pentru ca tatal însusi îsi duce fiul netrebnic în centrul cetatii; si nici nu trebuie sa arate vreo dovada cuiva, pentru ca oricum îl cred toti. Si pe buna dreptate. Un parinte, care de dragul copilului sau a cheltuit bani si câte si mai câte, nu s-ar fi facut acuzatorul lui daca acesta nu l-ar fi ranit sau nu l-ar fi vatamat foarte tare.

Asadar tatal îsi duce fiul în mijlocul cetatii, cheama tot poporul si anunta de fata cu multimea ce acuzatie îi aduce. Atunci toti cei care-l aud iau câte o piatra si o arunca în fiul care si-a lovit parintele.

Legislatorul nu voieste ca oamenii cetatii sa fie doar martorii pedepsei, ci si participanti la ea. Fiecare, vazându-si mâna dreapta cu care a aruncat piatra în capul fiului sacrileg, va avea un bun prilej sa-si aduca întotdeauna aminte de întâmplare si sa se îndrepte daca e pe cale sa greseasca. Legislatorul ne mai lasa sa întelegem ceva, anume ca cel ce-si jigneste sau îsi raneste parintii nu numai fata de ei a gresit, ci fata de toti oamenii.

De aceea îi cheama pe toti sa ia parte la pedeapsa, ca si cum toti ar fi fost vatamati si loviti; de aceea aduna la un loc tot poporul si toata cetatea, ca sa-i învete si pe cei ce n-au nici o legatura sa se revolte când parintii sunt loviti sau atacati în vreun fel, ca si cum vatamata ar fi întreaga fire omeneasca. Îi învata sa alunge din mijlocul lor un asemenea om, ca pe o boala contagioasa sau o boala de rând. Sa-l alunge nu numai din oras, ci si din lumina vietii. Un asemenea sacrileg este un dusman public, este vrajmasul tuturor oamenilor, al lui Dumnezeu, al firii, al legilor si al vietii pe care noi toti o împartim. Le porunceste tuturor sa ia parte la executie ca si cum ar participa la curatarea cetatii.
(Omilia a IV-a la Facere)

Educatorii firesti

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Avem un educator care ne ordoneaza si ne rânduieste viata cu cuvinte, îndemnuri si sfaturi. Cine este el ? Este tatal pe care Dumnezeu l-a harazit fiecaruia dintre noi. Tocmai de aceea a rânduit Dumnezeu sa fim iubiti de cei care ne-au dat nastere, ca sa avem lânga noi pe cineva care sa ne învete virtutea.

Tata nu este numai cel ce da nastere, ci si cel ce da o educatie si o crestere buna copilului sau.

Mama nu este numai cea care-si poarta pruncul în pântece, ci si cea care si-l creste cum se cuvine. Parintii ne-ar da sigur dreptate; ar marturisi ca nu natura, ci virtutea îi face sa fie parinti. De multe ori parintii îsi reneaga copiii si rup orice legatura de rudenie cu ei, înfiind, în schimb, altii, cu care nu sunt deloc rude.

Ce lucru mai absurd decât acesta poate exista? Sa-si alunge copiii pe care ei însisi i-au nascut si în locul lor sa-si ia altii, pe care nu ei i-au nascut?

Iubirea parintilor este o necesitate naturala

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Dumnezeu a lasat ca iubirea parintilor pentru copii sa fie o necesitate naturala, o lege a firii dar, pe de alta parte, sa si depinda de purtarea copiilor. Parintii îsi iarta copiii când gresesc, pentru ca natura însasi îi îndeamna s-o faca. Chiar si atunci când copiii devin de nerecunoscut si sunt iremediabil atrasi de rau, tot natura este aceea care îi obliga pe parinti sa le poarte de grija si sa nu-i paraseasca, oricât de viciosi ar fi devenit.
(Despre Ana)

Pâna unde trebuie sa-si asculte si sa-si respecte copiii parintii

Dumnezeu ne îndeamna sa ascultam numai în lucrurile care nu aduc vatamare credintei si evlaviei. Este adevarat ca lui Dumnezeu Îi este bineplacut sa le dam parintilor cinstea cuvenita. Dar, nu trebuie sa mai ascultam atunci când parintii ne cer o cinstire mai mare decât cea cuvenita.

Domnul nostru Iisus Hristos ne spune: “Daca vine cineva la Mine si uraste pe tatal sau si pe mama si pe femeie si pe copii si pe frati si pe surori, chiar si sufletul sau însusi, nu poate sa fie ucenicul Meu” (Luca 14,26). Domnul nu te îndeamna sa-i urasti fara motiv, pentru ca un lucru ca acesta este foarte împotriva firii, dar El nu îngaduie sa-ti ceara sa-i iubesti mai mult decât pe El, fiindca a-i iubi mai mult decât pe Dumnezeu face rau atât celor iubiti cât si celui care-i iubeste.
(Comentariu la Evanghelia dupa Luca)

Când parintii nu te împiedica si nu-ti pun oprelisti sa-ti vezi de cele ale sufletului, trebuie sa-i asculti, fiindca altfel e mare primejdie. Daca, însa, ne cer ceva fara motiv si ne întorc de la cele duhovnicesti, ascultarea fata de ei nu mai e obligatorie.
(Comentariu la Evanghelia dupa Ioan, Omilia XXI)

Trebuie sa ne îngrijim parintii pâna la sfârsit

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Domnul Iisus Si-a încredintat mama de pe cruce ucenicului Sau. El ne-a învatat în felul acesta ca suntem datori a-i îngriji pe parintii nostri pâna la ultima lor suflare.
(Comentariu la Evanghelia dupa Ioan, Omilia LXXXV

“Nu-i întarâtati… pe copiii vostri…”

din “Parinti, copii si cresterea lor”

“Si voi, parintilor, nu întarâtati la mânie pe copiii vostri, ci cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului” (Efeseni 6,4).

N-a spus: iubiti-i, pentru ca aceasta este oricum porunca firii, fie ca vrem fie ca nu. Nu era nevoie sa dea o lege pentru asta. Ce spune însa ? “Nu-i întarâtati”, cum fac multi care-si dezmostenesc si-si reneaga copiii si le fac tot felul de greutati, ca si când copiii lor n-ar fi oameni liberi, ci sclavi. De aceea spune: “nu-i mâniati pe copiii vostri”.

Pe urma, si cel mai important lucru pe care-l face Domnul Iisus Hristos este acela ca ne explica cum trebuie sa facem încât copiii sa devina ascultatori, facând ca toate sa depinda de capul familiei.

Asa cum a aratat ca femeia trebuie sa asculte de barbat, asa se adreseaza si acum barbatului spunându-i: “… ci cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului”.
(Comentariu la Epistola catre Efeseni, Omilia XXI)

Monahii îsi cinstesc în chip deosebit parintii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

As dori sa întelegi ca cel ce se apropie în toate de desavârsirea în virtute, va pazi si aceasta porunca cu cea mai mare râvna. Daca tatal tau trebuie sa moara pentru tine, o va face, pentru ca te cinsteste si te slujeste, nu pentru ca asa cere legea firii; înainte de toate, o face din iubire pentru Acela care a dispretuit toate lucrurile lumesti.
(Apologia vietii monastice, Cuvântul al II-lea)

Un sfat scurt

din “Parinti, copii si cresterea lor”

“Copii, ascultati pe parintii vostri în Domnul, ca aceasta este cu dreptate” (Efeseni 6, 1). Aici nu vorbeste nici despre Hristos, nici despre cele ceresti. Se adreseaza sufletelor simple, copiilor, si de aceea o face cu un sfat scurt, pentru ca ei n-ar putea urmari un cuvânt prea lung. De aceea nu spune nimic despre Împaratia lui Dumnezeu, fiindca la aceasta vârsta nu pot întelege asemenea lucruri. Spune doar ce ar dori sa asculte un suflet de copil, ca va trai ani multi pe pamânt.

Daca ne-ar întreba cineva de ce nu le-a spus nimic copiilor despre Împaratia lui Dumnezeu, ci le-a dat doar porunca scrisa în Lege, i-am raspunde ca a facut-o pentru ca ei sunt fiinte nevinovate si pentru ca stia bine ca, daca un barbat si o femeie se supun Legii, atunci nu-i nevoie de multa osteneala ca sa-i faca si pe copiii lor sa i se supuna. Daca educatia începe bine, statornic si hotarât, atunci foarte usor vor merge pe drumul Legii. Cel mai greu e sa pui temelia.

Pâna unde trebuie sa-si asculte copiii parintii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

“Copii, ascultati pe parintii vostri în Domnul..’” adica dupa voia Domnului. Dumnezeu, spune, a dat aceasta porunca. Ce am spune daca parintii cer lucruri absurde, nebunesti? Desigur, niciodata un tata nu va cere lucruri ciudate, chiar daca el este ciudat. Dar asa îl apara Apostolul pe copil spunând “în Domnul”, întelegând: “sa-ti asculti parintii când nu-ti cer sa faci ceva împotriva lui Dumnezeu. Adica, daca un parinte este idolatru, închinator la idoli, sau eretic, copilul nu trebuie sa-l asculte si sa fie ca el, pentru ca ar însemna ca se împotriveste voii Domnului (…).

Si baga de seama ca a pus o temelie minunata drumului nostru spre virtute, anume cinstirea parintilor. Foarte firesc. Mai întâi a interzis lucrurile pacatoase si apoi, voind sa ne aduca la virtuti, primul lucru pe care apostolul Pavel l-a facut a fost sa ne porunceasca sa ne cinstim parintii, pentru ca ei înaintea tuturor si imediat dupa Dumnezeu sunt cei ce ne-au dat viata, încât este firesc ca ei sa fie primii care sa se bucure de toate lucrurile noastre bune si pe urma ceilalti oameni.

Daca cineva nu are respect pentru parinti, niciodata nu va fi îngaduitor si tolerant cu ceilalti.
(Comentariu la Epistola catre Efeseni, Omilia XXI)

Cum trebuie sa fie copiii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Copiii trebuie sa fie cuviinciosi, sa se distinga prin cumintenie si sa fie laudati si de oameni si de Dumnezeu.

Sa învete sa-si stapâneasca stomacul, sa stea departe de lux, sa fie economi, iubitori si sa învete sa se conduca singuri. Numai astfel pot reusi sa le ofere multa rasplata parintilor, numai astfel toate vor fi spre slava lui Dumnezeu si spre mântuirea noastra, în numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru…
(Comentariu la Epistola I catre Timotei, Omilia a IX-a)

Copiii sunt iubiti prin legea firii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Cei nascuti de noi ne sunt dragi nu numai pentru virtutea lor, ci si dintr-o necesitate naturala. (Comentariu la Epistola a II-a catre Timotei, Omilia I)

CRESTEREA COPIILOR

Sa avem grija sa fie cuminti

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa avem grija ca tinerii sa fie cuminti pentru ca, am spune, de la neascultare pornesc toate relele. Cu trecerea timpului un obicei rau devine atât de daunator, încât nici un sfat, oricât de bun, nu-i mai poate ajuta pe cei ce s-au dedat unui viciu. Acestia se lasa condusi de diavol, ca niste prizonieri, oriunde le dicteaza. El e cel ce dicteaza si le da tinerilor poruncile pierzatoare, pe care ei le executa cu placere, bucurându-se numai de placerea prezenta, fara a se gândi nici un moment ca e urmata de durere. De aceea va rog sa-i ajutam pe copiii nostri, ca sa nu apese asupra noastra raspunderea pentru faptele lor rele.

Exemplul lui Eli

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sau nu stiti ce a patit preotul Eli care n-a îndreptat cum trebuia slabiciunile copiilor sai? Daca un medic vrea sa trateze numai cu curatie o patima care nu se lasa dusa decât daca e taiata, o face cu neputinta de nevindecat. Nu foloseste terapia potrivita. Asa a facut si batrânul Eli. Desi trebuia sa-si pedepseasca copiii, pe fiecare dupa greseala lui, n-a facut-o. A fost foarte îngaduitor si a fost pedepsit si dânsul împreuna cu ei.

Noi care avem copii, sa ne îngrozim de ce a patit si sa ne îngrijim de educatia copiilor nostri, ca sa nu patim la fel. Fiecare sa aiba grija de cei cu care locuieste. Daca un copil a învatat ce este virtutea, va putea ocoli raul pe care i-l poate face pacatul si, alegând sa se poarte cu întelepciune si cumintenie, îsi va putea atrage ajutorul lui Dumnezeu de care as vrea sa ne bucuram toti. (Omilia LIX la Facere)

Sa-i învatam pe copiii nostri sa aleaga înainte de toate virtutea si sa nu considere averea un lucru important. Pentru ca, de foarte, foarte multe ori, averea se face stavila în calea virtutii, atunci când tânarul nu stie cum sa-si foloseasca banii. Si tinerii sunt ca si copiii mici care se primejduiesc când iau în mâna un cutit sau o sabie. De aceea mamele nu-i lasa sa le atinga când sunt singuri. Tinerii, la fel, sunt în primejdie sigura când mostenesc o avere, pentru ca nu vor sa o foloseasca cum trebuie si mai degraba se împovareaza cu o gramada de pacate. De aici vin

desfatari si placeri nesanatoase si rele nenumarate. Nu spun ca toate acestea vin de la bani, ci de la cei ce nu stiu cum trebuie sa-i administreze.
(Omilia LXVI la Facere)

Istorii si pilde din Biblie

din “Parinti, copii si cresterea lor”

“… parintii nostri ne-au spus noua” (Psalmul 43,1). Ascultati cuvintele acestea, voi toti. Voua va spun, celor carora nu va pasa de copiii vostri, celor ce le treceti cu vederea cântarile diavolesti pe care le cânta si celor carora nu va pasa de pildele din Scripturile dumnezeiesti.

Copiii din Biblie nu erau asa. Îsi petreceau viata istorisind faptele de seama ale lui Dumnezeu si câstigul lor era îndoit. Ascultând istoriile Bibliei, tinerii asupra carora se revarsa deja iubirea si bunatatea lui Dumnezeu deveneau si mai buni, amintindu-si câstigul pe care-l aveau din felul lor de viata. Copiii lor ajungeau, la rândul lor, sa-L cunoasca din aceste pilde pe Dumnezeu si erau îndemnati sa imite virtutea parintilor lor. Cartile lor erau doar aceste istorii auzite din gura parintilor, învatau tot ce aveau nevoie doar din ele, caci nimic nu era mai folositor si mai placut pentru ei decât aceste pilde.

Daca, de obicei, cei ce asculta povesti îsi petrec placut timpul, cu atât mai mult cei ce asculta astfel de pilde au parte de cea mai mare binecuvântare. Pentru ei istoriile despre Dumnezeu sunt cea mai mare binefacere, fiindca le dau putere, întelepciune, prudenta, placere si, pe lânga toate acestea, le desteapta mintea si sufletul si îi fac mai buni.

A asculta întâmplari este acelasi lucru cu a le vedea cu proprii tai ochi. Tinerii acestia le ascultau de la parintii lor care fusesera martori la evenimente, care le vazusera cu ochii lor si le transmiteau mai departe urmasilor prin viu grai. Desi nu fusesera de fata la întâmplari, le credeau tot atât de mult ca si cum le-ar fi vazut cu ochii lor.
(Erminie la Psalmului 43)

Ce rasplata au parintii pentru buna crestere a copiilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Si tatii si mamele sunt rasplatiti deopotriva. Asculta ce spune Scriptura si unora si altora, caci nu le vorbeste mai putin femeilor decât barbatilor. Sfântul apostol Pavel spune: “… femeia, amagita fiind, s-a facut calcatoare de porunca”’ dar adauga: “dar ea se va mântui prin nastere de fii…” (I Timotei 2, 14-15).

El vrea sa spuna femeii urmatoarele: suferi ca prima femeie nu ti-a lasat altceva decât munci si dureri si nastere în veci ? Nu te speria si nu te mâhni si nu te revolta pentru ca bucuriile pe care le capeti din cresterea copiilor, daca vrei, te fac sa uiti durerile facerii si te fac sa simti ca, crescându-ti copiii, împlinesti o mare lucrare. Daca te îngrijesti sa le dai copiilor tai o educatie buna si îi conduci spre virtute, vei avea parte de mântuire. Munca, grija si aceasta lucrare a ta de

mare însemnatate vor fi rasplatite din plin. Ca sa te convingi ca mama nu este numai cea care naste si ca nu în nasterea de prunci se afla rasplata, uite ce spune apostolul Pavel tot în aceeasi epistola despre vaduva: " daca a crescut copii…" (I Timotei 5, 10). Nu spune doar daca a nascut, ci daca a crescut copii, pentru ca nasterea se datoreaza naturii, iar cresterea copiilor tine de o alegere.

Tot el, dupa ce a zis , "se va mântui prin nastere de fii", nu s-a oprit aici, ci, vrând sa arate ca important nu este a naste, ci a creste si a educa copii, a adaugat: " … daca va starui, cu întelepciune, în credinta, în iubire si în sfintenie" (I Timotei, 2, 15).

Vrea sa spuna asa: Atunci abia vei primi mare rasplata, când copiii pe care i-ai nascut vor starui în credinta, în iubire si în sfintenie.

Daca îi conduci spre credinta, iubire si sfintenie, daca îi stimulezi, daca îi înveti si îi sfatuiesti, pentru aceasta grija a ta te asteapta o mare rasplata de la Dumnezeu.

Si baietii si fetele

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa nu creada mamele ca se cuvine sa se ocupe numai de baieti sau numai de fete. Apostolul Pavel n-a facut aici nici un fel de deosebire. A spus doar: "daca a nascut si a crescut copii" si: "… daca va starui, cu întelepciune, în credinta, în iubire si în sfintenie".

Trebuie sa avem grija si de unii si de ceilalti si, mai ales mamele, care stau mai mult acasa, pentru ca barbatii au si alte griji: slujba în cetate, calatoriile, piata. Femeia în schimb, fiind scutita de felul acesta de griji, se poate ocupa mai usor de copii, pentru ca are mult mai mult timp liber. Asa faceau femeile si în antichitate. A te ocupa de copii nu este o treaba obligatorie a barbatului, este o datorie a amândurora. Prin datorie înteleg ca trebuie sa se îngrijeasca de cresterea copiilor si sa-i conduca pe drumul cel bun.
(Despre Ana I)

Grija parintilor pentru cresterea cu întelepciune a copiilor

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Barbatii trebuie sa urmeze exemplul sotiilor lor si sa se îngrijeasca sa-i educe pe copii în asa fel încât sa fie întelepti si cuminti. Nimic nu trebuie sa ne preocupe mai mult la tineri decât întelepciunea si buna-cuviinta. Tinerii sunt usor de ispitit. De aceea, aceeasi grija pe care o avem atunci când umblam cu lampile, trebuie s-o avem si cu copiii.

De multe ori, când slujnica aprinde lampa, îi spunem sa fie atenta sa nu se apropie cu ea aprinsa de stufaris sau de fân, ca nu cumva sa scape vreo scânteie si de acolo sa se întinda focul spre casa. Aceeasi grija s-o avem si fata de copii si sa nu-i lasam sa caute spre locurile cu slujnice usuratice si cu roabe destrabalate. Daca se întâmpla sa avem vreo asemenea servitoare sau

vecina, sa-i sfatuim sa nici n-o priveasca nici sa intre în vorba cu ea, ca nu cumva sa se aprinda vreo scânteie în sufletul lor si sa-l arda cu totul iar noi sa ramânem nemângâiati.

Ce se întâmpla când lipseste întelepciunea ?

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa-i tinem departe pe tineri nu numai de spectacole, ci si de muzici molesitoare, ca sa nu le farmece sufletul.

Sa nu-i ducem nici la teatre, nici la banchete sau la betii. Cel mai mult sa le ferim pe fecioare, nelasându-le sa iasa din iatacuri. Nimic în natura nu împodobeste mai mult aceasta vârsta decât cununa întelepciunii, curatia de orice desfrânare si puritatea cu care un tânar intra în viata conjugala.

Femeile vor fi dorite de sotii lor mult mai mult daca sufletul lor nu s-a exersat în desfrânare si nu e corupt. O femeie e mult mai dorita când o cunoaste doar tânarul cu care s-a unit prin casatorie, îndragostirea e mai calda, apropierea dintre soti mai adevarata si iubirea mai autentica când tinerii se casatoresc cu o atât de mare prevedere.

Ceea ce se întâmpla astazi nu este casatorie, ci afacere si dare si luare de bani. Daca un tânar e corupt si atentia lui era si înainte si dupa casatorie la alte femei, care mai e folosul casatoriei? Ba, dimpotriva, osânda pe lumea cealalta e mai mare si pacatul mai de neiertat când sotia sta acasa si el se face de rusine la prostituate si comite adulter.
(Despre Ana, I)

Îndepartarea de desfrânare

din "Parinti, copii si cresterea lor"

În toate necazurile sa cerem ajutorul lui Dumnezeu. Si daca nu avem copii, sa cerem, iar daca avem sa-i crestem cu multa grija si sa-i tinem departe pe tineri de orice viciu, dar mai ales de desfrânare.

E un razboi greu acesta si nimic nu-i ispiteste mai rau pe tineri decât desfrânarea. Sa-i împresuram de peste tot cu sfaturi, sa le spunem ce-i asteapta, sa-i speriem, sa-i convingem si, în ultima instanta, sa-i amenintam. Daca-si înving aceasta dorinta, nu vor mai fi stapâniti cu usurinta de vreo alta. Vor fi mai presus de bani, îsi vor stapâni pornirea de a se îmbata, se vor da înapoi cu cea mai mare grija si de la dezmat si de la legaturile primejdioase, îi vor respecta mai mult pe cei ce le-au dat viata, dar vor respecta mai mult oamenii în general. Si invers, cine nu respecta un tânar întelept?

Cine nu va îmbratisa si nu va saruta un tânar care si-a înfrânat dorintele nepotrivite? Si ce om cu stare nu va voi sa-i dea din toata inima fiica de sotie, chiar de-ar fi sa fie cel mai sarac din toti? Asa cum nimeni nu este atât de sarac, atât de strâmtorat sau de nefericit încât sa vrea sa se

înrudeasca cu un tânar care traieste în risipa, nedezlipit de femeile usoare, fie el cel mai bogat om din lume, tot asa nimeni nu este atât de nesabuit încât sa respinga sau sa dispretuiasca un tânar cuminte si întelept.

Daca vrem sa fie respectati de oameni copiii nostri si iubiti de Dumnezeu, sa le împodobim sufletele si sa-i conducem cu întelepciune la casatorie. Astfel bunurile pamântesti se vor revarsa în casa lor ca din izvoare nesecate, Dumnezeu le va fi mereu binevoitor, se vor bucura de cinste si aici, în viata pamânteasca, si în cea viitoare si fie ca de ea sa ne bucuram si noi…
(Despre Ana, II)

La biserica de la vârsta prunciei

din "Parinti, copii si cresterea lor"

"Ana însa nu s-a dus cu el, spunând barbatului sau: „ Când pruncul va fi întarcat de la sân si va creste, atunci am sa-l duc si va fi înfatisat el înaintea Domnului si va ramâne acolo pentru totdeauna" (I Regi, 1, 22).

Vezi? N-a avut încredere sa-l lase acasa si sa mearga la Templu. Aceasta pentru ca, din clipa în care i s-a dat darul, nu se îndura sa se înfatiseze nicaieri fara el. Sa-l duca, iarasi, la Templu si apoi sa-l ia si sa plece, se temea. De aceea a asteptat atât, ca sa se poata înfatisa împreuna cu darul ei, cu pruncul, atunci când se va putea. Apoi l-a dus, l-a lasat acolo si pruncului nu i-a parut rau ca s-a despartit de sânul mamei.

Stiti ca, de obicei, copiii plâng când sunt întarcati. Acesta însa, n-a plâns când s-a despartit de mama sa, ci a privit catre Domnul, Cel Care a creat-o si pe ea. N-a plâns, nici el n-a plâns nici dânsa când s-a despartit de pruncul sau.

Pentru ca, mijlocind harul, ea si-a învins afectiunea naturala, socotind ca ei sunt tot împreuna. Ana este precum vita de vie care îsi întinde lastarii departe de locul unde a rasarit si care ramâne înrudita si cu ultimul ei ciorchine, crescut undeva sus, cel mai departe. În timp ce ea locuia în cetate, îsi întindea trunchiul pâna la sanctuar si acolo atârna ciorchinele ei copt.

Distanta nu era deloc o piedica. Iubirea lui Dumnezeu îl unea pe copil cu mama sa. Chiar daca era înca mic, virtutea lui era deja coapta si deja le era învatator întru cinstirea lui Dumnezeu celor ce veneau la sanctuar. Acestia îl întrebau din curiozitate despre nasterea sa si aflând cum s-a petrecut plecau mângâiati, adica cu nadejde în Dumnezeu.
(Despre Ana, III)

Fa din sufletul tau templu împaratesc

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Tu, femeie, pe Ana s-o imiti si chiar de esti stearpa, roaga-te cu toata puterea si roaga-l pe preot sa te ajute cu mijlocirea lui. Daca primesti cuvintele lui cu credinta, binecuvântarea parintilor

duhovnicesti va avea rod bun si copt. Iarasi, daca devii mama, afioriseste-ti si tu fiul, daruieste-l Domnului. Ana l-a dus la sanctuar, tu fa-te pe tine însati templu împaratesc si locuinta a lui Dumnezeu. Caci spune apostolul: " …trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, Care este în voi" (I Corinteni 6, 19) si în alta parte: "Voi locui în ei si voi umbla …" (II Corinteni 6, 16).

Sufletul unui tânar poate deveni casa a lui Dumnezeu

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Asa cum nu este posibil sa reparam si sa renovam o casa veche gata sa se prabuseasca decât cheltuind bani, aducând constructori buni si interesându-ne si ocupându-ne de toate, asa si casa lui Dumnezeu - pentru ca si sufletul unui tânar poate fi casa a lui Dumnezeu - nu merita din partea noastra nici cea mai mica atentie?

Fii cu bagare de seama sa nu auzi si tu ce au auzit odinioara evreii, care, odata întorsi din robie, desi vedeau în Templul din Ierusalim o ruina, îsi construiau si îsi înfrumusetau casele. Ei au stârnit atât de mult mânia lui Dumnezeu, încât Domnul a trebuit sa le trimita un prooroc care sa-i sperie cu foamea si care sa le arate si pricina ei: "Este oare timpul ca voi sa locuiti în casele voastre cu peretii lucrati în tablii, când templul acesta este în ruina " (Agheu 1, 4).

Daca indiferenta lor fata de Templul din Ierusalim L-a mâniat atât de tare pe Dumnezeu, cu atât mai mult Îl va mânia pe Domnul indiferenta voastra fata de acest templu, sufletul copiilor vostri, care este cu atât mai pretios, fiindca sfintenia lui este mai mare.

Nu lasa casa lui Dumnezeu sa devina pestera de tâlhari

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Nu lasa, dar, casa lui Dumnezeu sa devina pestera tâlharilor, ca sa nu auzi si tu cuvintele cu care Domnul Iisus Hristos i-a certat pe iudei: " Casa Mea, casa de rugaciune se va chema, iar voi o faceti pestera de tâlhari" (Matei 21, 13).

Cum adica pestera de tâlhari? Aceasta se va întâmpla daca lasam sa intre si sa se strecoare în sufletele tinerilor dorinte care-i transforma în robi, care le rapesc libertatea, dar si destrabalarea de orice fel. Asemenea dorinte si asemenea gânduri sunt mai rele decât tâlharii, pentru ca îi lipsesc pe tineri de libertate, îi fac sclavii patimilor irationale, necugetate, atacându-i din toate partile si umplându-le mintea de rani. Tocmai de aceea sa-i supraveghem zilnic si sa folosim cuvântul drept bici, sa alungam toate patimile de acest fel din sufletul lor, ca sa poata fi partasi la viata cereasca si sa-si poata împlini pe deplin menirea.

De la prima vârsta înca sa-i conducem spre viata cereasca

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Nu ati vazut ca cei ce locuiesc în orase, de abia ce-si întarca pruncii si îi si fac purtatori de ramuri la serbari, patroni de lupte, sefi la salile de sport si conducatori de cor? Asa sa facem si noi. Înca din frageda pruncie sa-i conducem spre viata cereasca. Cea pamânteasca cere numai cheltuieli si nu aduce nici un câstig.

Într-adevar, spune-mi ce folos ar putea avea cineva din aplauzele si din strigatele de admiratie ale multimii. Când vine noaptea, tot acel zgomot si toata acea zarva se stinge. Dupa ce petrecerea se termina, ca si cum s-ar fi trezit dintr-un vis plin de desfatari, “adulatii” ramân iarasi pustii de orice bucurie si nu le mai pasa, chiar daca ar vrea, nici de cununi, nici de hainele luxoase, nici de înfatisarea impunatoare, pentru ca toate acestea au trecut mai repede decât cel mai repede vânt.

În schimb viata cereasca este cu totul diferita. Ne aduce câstig mult si neîntrerupt. Pe cel ce traieste deja în ceruri nu-l aclama tot timpul oameni beti, ci multimea îngerilor. Dar ce spun multimea îngerilor? Domnul Însusi, Stapânul îngerilor îl lauda si îl întâmpina cu bucurie si cu cinste. Si cel laudat de Dumnezeu nu o zi, nu doua, nu trei, ci vesnic sarbatoreste încununat si niciodata nu-si va vedea crestetul gol, lipsit de slava cereasca. Dânsul la aceasta serbare nu tine doar câteva zile, ci o vesnicie.

La aceasta liturghie saracia nu poate fi niciodata o stavila, pentru ca si cel sarac o poate împlini, mai ales cel sarac, fiindca el este liber de orice zadarnicie lumeasca.

El nu trebuie sa cheltuiasca bani si averi, trebuie sa aiba doar sufletul curat si mintea plina de întelepciune. Din întelepciune i se nasc sufletului vesmintele vietii ceresti si din întelepciune i se împleteste cununa. Daca sufletul nu este împodobit cu faptele bune ale virtutii, aurul mult nu-i este de nici un folos. Tot asa cum saracia multa nu-l poate vatama în nici un fel, daca a strâns o comoara launtrica.

Liturghia duhovniceasca

din “Parinti, copii si cresterea lor ”

Aceasta liturghie s-o împlineasca nu numai baietii, ci si fetitele, pentru ca nicaieri nu s-a dat vreo porunca s-o împlineasca numai barbatii, cum se întâmpla în viata lumeasca. În “teatrul” Bisericii sunt primiti si femei si batrâni si tineri si sclavi si oameni liberi.

Oriunde e nevoie aici ca sufletul sa “iasa pe scena” nici firea, nici vârsta, nici meseria sau functia pe care o are cineva în viata lumeasca si nici altceva de felul acesta nu poate fi un obstacol.

Ce trebuie sa învete tinerii ?

din “Parinti, copii si cresterea lor”

De aceea va rog pe toti sa va predati fiii si fiicele de la vârsta cea mai mica acestei liturghii si sa depuneti în sufletele lor bogatia care se potriveste vietii ceresti, fara sa ascundeti aur în pamânt sau sa adunati argint.

Depuneti în sufletele lor bunatatea, smerenia, buna-cuviinta, întelepciunea si orice alta virtute. Liturghia tocmai de aceasta cheltuiala are nevoie. Daca strângem aceasta bogatie pentru noi si pentru copiii nostri, si în aceasta viata ne vom bucura de stralucire, dar si în cea viitoare vom auzi vocea fericita cu care Domnul Iisus Hristos îi recunoaste ca ai Sai pe toti cei care L-au marturisit.
(Despre Ana, III)

Nepasarea parintilor este rezultatul vietii rele a tinerilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Exista, e adevarat, oameni mai rai decât magarii salbatici, neîmblânziti, care traiesc, ca si ei, în desert si dau din copite. Asa este si cea mai mare parte a tineretului nostru.

Tinerii nostri au dorinte salbatice, sar ca magarii si dau din copite. Se învârtesc peste tot, neînfrânati si nepasatori, si nu cauta ce le-ar fi de folos. Vinovatii sunt parintii, în timp ce ei îi silesc pe îmblânzitorii de cai sa le domesticeasca armasarii cu cea mai mare grija, nelasând mânzul mult timp dupa nastere nestrunit si fara capastru, pe proprii lor copii îi neglijeaza si îi lasa multa vreme sa se tot învârteasca fara rost, fara haturi si pustii de întelepciune, îi lasa sa se faca de rusine cu prostituatele si la jocurile de noroc, la tot felul de spectacole de pierzanie, în timp ce ar trebui sa-i predea nu femeilor usoare, ci celor întelepte si cu multa minte.

O astfel de femeie cuminte ar putea îndeparta un barbat de petrecerea pacatoasa a timpului si ar putea fi ca un capastru pe capul unui mânz. Destrabalatele si femeile adultere n-ar putea exista daca tinerii n-ar fi lasati liberi.

Daca un tânar are o sotie inteligenta, atunci aceasta sotie va avea grija si de casa si de numele si reputatia lui si îi va atrage consideratia celorlalti

Nimic nu este egal cu sufletul

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Nu exista nimic egal cu sufletul, pentru ca spune Domnul nostru Iisus Hristos: “Pentru ca ce-i va folosi omului daca va câstiga lumea întreaga, iar sufletul sau îl va pierde” (Matei 16, 26).

Pofta de înavutire distruge totul

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Iubirea de bani pe toate le rastoarna, le distruge si lipseste de frica de Dumnezeu sufletele oamenilor, asa cum un tiran, sa spunem, pune stapânire pe o cetate. De aceea suntem indiferenti si nu ne pasa nici de mântuirea copiilor nostri, nici de propria noastra mântuire.

Noi un scop avem: cum sa devenim mai bogati si sa ne lasam averea altora si acestia, la rândul lor, altora si cei de dupa ei celor de dupa ei si tot asa. În felul acesta nu mai suntem stapânii banilor si ai mosiilor noastre, ci tot ce facem este sa le lasam mostenire mai departe.

De aici vine toata nebunia: din cauza poftei de avere cei liberi, copiii nostri, au ajuns mai vrednici de dispret decât sclavii. Pe sclavi, cel putin, tot îi mai certam, nu pentru ei însisi, ci tot pentru folosul nostru, dar cei liberi, stapâniti de iubirea pentru bani, nu au nici macar acest privilegiu, ci, dupa parerea mea, sunt mai prejos decât sclavii. Dar, ce spun eu decât sclavii, pentru ca ne punem copiii mai prejos si decât animalele.

Nici o arta nu e mai presus de educatie

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Mai multa grija avem de magari si de cai, decât de copii. Si daca cineva are un cal cauta sa-i gaseasca cel mai bun calaret. Ar vrea sa nu fie nici neghiob, nici hot, nici betiv si nici nepriceput în meseria lui. Dar daca ar trebui sa încredintam educatia copilului nostru unui pedagog, alegem la întâmplare pe oricine ne iese în cale, desi nu exista alta meserie mai importanta.

Cu ce se poate compara modelarea sufletului unui tânar si educarea caracterului lui? Un educator trebuie sa fie mult mai atent decât un pictor sau un sculptor. Noua nici ca ne pasa. Un singur lucru avem în minte: cum sa se exerseze fiul nostru în arta vorbirii. Si asta pentru ca ne gândim tot la bani. Vrem sa învete sa vorbeasca bine, dar nu ca sa stapâneasca arta vorbirii, ci ca sa câstige bani. Daca s-ar fi putut sa câstige bani si altfel, nici macar nu ne-am fi gândit sa-i cautam un profesor de retorica.

Ai vazut ce mare e tirania banilor? Cum pune stapânire pe toate si cum, dupa ce îi leaga pe toti ca pe prizonieri si ca pe dobitoace, îi târaste dupa sine unde vrea ?

Ce folos am avea noi facând asemenea acuzatii? Noi, cu cuvintele, lovim patima banilor, dar ea ne stapâneste prin fapte. Nu vom înceta însa s-o lovim fie si numai cu cuvintele. Daca iese ceva bun, atunci câstigul este si al nostru si al vostru. Dar, daca voi ramâneti la ale voastre, noi avem cugetul împacat ca am facut ce am putut. Fie ca Dumnezeu sa va scape de aceasta boala si sa ne

faca sa fim mândri de voi pentru ca a Lui e slava si puterea în vecii vecilor. Amin.
(Comentariu la Evanghelia dupa Matei, LIX)

Lasa-le mostenire grija pentru Dumnezeu

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Daca vrei sa lasi mostenire copiilor tai multa avere, lasa-le grija fata de Dumnezeu.

Atunci Dumnezeu, fara ca tu sa faci nimic, Dumnezeu Care ne-a dat sufletul si viata si Care ne-a plamadit trupul, vazând din partea ta o asemenea generozitate, vazând ca-I daruiesti Lui ce apartine copiilor tai si chiar si pe copii, cum nu-Si va revarsa toata bogatia Lui asupra lor?

Uite, de pilda Ilie, care s-a hranit cu o mâna de faina. Dupa ce a vazut ca femeia la care fusese trimis i-a dat lui sa manânce, lasându-si copilul flamând, a facut sa apara în camera vaduvei saci cu faina si butoiase cu ulei.

Gândeste-te câta darnicie si iubire îti va arata tie Dumnezeul lui Ilie.

Sa ne îngrijim cum sa ne lasam copiii plini de virtute dupa ce nu vom mai fi

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa ne gândim nu cum sa-i lasam pe copiii nostri mai bogati dupa ce nu vom mai fi, ci cum sa-i lasam mai plini de virtute. Daca au încredere în bogatie, în avere, nu se vor mai preocupa de nimic altceva, din moment ce îsi vor putea acoperi defectele de caracter si slabiciunile cu banii pe care-i vor avea din belsug. Daca vor vedea, însa, ca nu banii le aduc mângâiere, vor face orice ca sa afle în virtute si în saracie multa mângâiere.

Nu le lasa avere

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Asadar, sa nu lasi copiilor avere, ca sa le poti lasa virtutea. Este o dovada de prostie ca nu le dam copiilor nostri, cât suntem în viata, putere asupra tuturor bunurilor noastre, dar le lasam dupa ce nu mai suntem, împreuna cu toata averea noastra, si cea mai mare libertate.

Cu toate ca am putea sa le încredintam si cât timp traim si raspunderi, ca sa-i facem mai întelepti, sa-i cumintim si sa-i oprim când ne administreaza prost bunurile. Dupa ce murim însa, daca le lasam împreuna cu absenta noastra, ei fiind tineri, si puterea pe care o da bogatia, atunci ne vom împinge copiii, si asa nefericiti si coplesiti de durere, în prapastii fara fund, punând foc peste foc si aruncând ulei în cuptorul deja încins.

Prin urmare, daca vrei sa-i lasi bogati si în siguranta, lasa-L pe Dumnezeu sa le fie datornic si Lui încredinteaza-I mostenirea lor. Daca tinerii primesc ei însisi banii, nu stiu cui sa-i dea, ci vor cadea victime multora, dusmani ascunsi sau oameni nerecunoscatori.

Daca, însa, tu I-ai împrumutat banii tai lui Dumnezeu, comoara ta va ramâne mereu nepradata si ea se va întoarce foarte usor apoi la copiii tai. Dumnezeu are mare bucurie când îsi plateste datoria si îi priveste cu mai multa multumire si placere pe cei ce L-au împrumutat decât pe cei ce nu L-au împrumutat. Dumnezeu îi iubeste în special pe cei carora le este dator.
(Omilia a VIII-a la Epistola catre Romani)

Prejudecati si superstitii

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Dupa casatorie, daca se nasc copii, vom vedea si aici aceeasi nebunie si multe obiceiuri care te fac sa râzi.

Intr-adevar: când vine vremea sa se puna un nume copilului, nu-i dau un nume de sfânt, cum obisnuiau cei de demult, ci aprind lampi si le dau nume. Apoi copilului îi dau numele lampii care a tinut cel mai mult, zicând ca asa va avea viata lunga.

Iarasi, daca se întâmpla ca pruncul sa moara, si se întâmpla des, mult se mai distreaza vicleanul ca i-a înselat ca pe niste copii fara minte.

Ce sa mai spunem despre talismanele si despre clopoteii de la mâna sau despre ata rosie si celelalte, toate lucruri prostesti?

Lânga copil nu trebuie sa punem nimic altceva decât crucea care îl va apara. Astazi se pare ca-L dispretuim pe Acela Care a reusit sa întoarca la Dumnezeu lumea întreaga, Care i-a dat lovitura mortala diavolului si i-a nimicit toata puterea, în schimb, încredintam ocrotirea si siguranta copilului unei ate, unui fir sau altor asemenea talismane. Sa mai spun si ce poate fi mai de râs decât acestea?

Femeile, doicile sau servitoarele iau noroi dupa baia copilului si îi fac cu degetul un semn pe frunte, îl ung cu namol, iar daca cineva întreaba la ce foloseste, îi raspund ca alunga piaza rea, deochiul si pizma. Ca sa vezi ! Puterea namolului si puterea lutului, ce mare e! Alunga toata ostirea diavolului!

Spune-mi, tot nu va rusinati, tot nu vreti sa întelegeti odata pentru totdeauna ca acestea sunt capcanele vicleanului, ca înca de la nastere încearca sa-si vâre viclesugurile?

Si daca noroiul poate alunga deochiul, de ce nu ti-l pui tu pe frunte? Doar esti barbat în toata firea si ai mai patit-o. Pe tine te pizmuiesc ceilalti mult mai multi decât pe copil. Si de ce nu te ungi peste tot cu namol? Daca pe frunte are atâta putere, de ce nu-ti ungi tot corpul? E de tot râsul.

E o comedie diavoleasca. Nu numai ca îi face de batjocura pe cei ce se lasa înselati, dar îi si duce în iad. Daca o faceau idolatrii,, închinatorii la idoli, nu ne-am fi mirat, dar s-o faca, o asemenea urâciune, cei ce se închina crucii si se împartasesc cu Sfintele Taine si citesc si discuta lucruri atât de înalte, chiar ca e de plâns.

Dumnezeu te-a cinstit cu mir duhovnicesc si tu îl spurci pe copil cu tina?

Dumnezeu ti-a dat toata cinstea si tu te necinstesti singur?

În loc sa-ti faci pe frunte semnul crucii, care te ocroteste si te face nebiruit, tu te lepezi de toate si te cobori pâna la prostia diavoleasca?

Chiar daca unii socotesc ca toate acestea sunt neînsemnate, sa afle ca sunt pricina de mari rele si necazuri si ca nici sfântul apostol Pavel nu a crezut potrivit sa treaca cu vederea lucrurile mici.

Spune-mi, cum îl dai pe copil în mâinile preotului? Cum ai pretentia sa fie însemnat cu semnul crucii pe frunte de mâna preotului când tu mai înainte l-ai mânjit cu tina?

Nu, nu faceti asta, fratilor! Înca de când se naste, sa aparati copilul cu armele duhovnicesti si sa-l învatati sa-si faca singur, cu mânuta lui, pe frunte semnul crucii si pâna va putea el singur, faceti-l voi.
(Omilia a XII-a la Epistola I catre Corinteni)

“Cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului”

din “Parinti, copii si crsterea lor”

Vrei ca fiul tau sa fie responsabil?

Atunci creste-l de la început în învatatura si certarea Domnului. Sa nu crezi ca nu-i foloseste sa asculte cu atentie Sfânta Scriptura, pentru ca acolo va auzi pentru prima data: ” Cinsteste-l pe tatal tau si pe mama ta”.

E pentru tine, sa stii, nu pentru calugari. Nu-mi spune, doar n-o sa-l fac calugar! Nu trebuie sa fie calugar. De ce te temi? Gândeste-te ca ce spun eu e mai de folos celor din lume, caci ei au cea mai mare nevoie sa cunoasca aceste învataturi si, înainte de toti, au nevoie de ele copiii.

Copiii pâna la o anumita vârsta sunt lipsiti de minte si, pe lânga asta, mai sunt influentati si de povestile idolatrilor. De pilda afla de la ei ca eroii pe care îi admira sunt robi patimilor si se tem de moarte. De pilda Ahile, din Iliada. Ba se razgândeste, ba moare pentru iubita lui, ba altul e beat si multe altele. Copilul are nevoie de învatatura ca de medicamente ca sa se apere de ele.

E ciudat

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Nu e ciudat ca ne trimitem copii la scoala, ca învata artele si ca sacrificam totul pentru educatia lor, dar nu ni-i crestem cu învatatura si certarea Domnului nostru Iisus Hristos?

Si adunam ce semanam, pentru ca îi crestem ca sa devina fara rusine, desfrânati, neascultatori si neciopliti. Sa nu facem asta. Sa-l ascultam pe apostolul Pavel care ne îndeamna sa-i crestem în învatatura si certarea Domnului. Sa le dam noi exemplu si sa-i obisnuim de mici sa citeasca Scripturile.

Vai, repet mereu aceleasi lucruri de o sa ajung sa ma credeti un vorba-lunga, dar n-am sa ma opresc din a face tot ce pot ca sa va conving.

Spune-mi, de ce nu-i imitati pe cei vechi din Biblie ?

Imit-o pe Ana

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Mai ales voi, femeile, imitatile-le pe femeile din Biblie. Ai nascut un copil? Fa si tu ca Ana. Asculta bine si ia aminte ce a facut ea: ea si-a dus copilul la scurta vreme dupa ce l-a nascut la Templu. Cine dintre voi n-ar voi ca fiul sau sa fie o data Samuel si nu de mai multe ori regele lumii?

Si cum ar putea fiul vostru sa-i semene lui Samuel? Dar de ce sa nu poata? Fiindca nu vrei, nici n-o sa-l dai pe mâna celor ce pot face din el un alt Samuel. Si cine ar fi cel care l-ar putea face sa-i semene? Dumnezeu.

Ana tot lui Dumnezeu I l-a încredintat pe fiul ei. Nici Eli, care ar fi fost foarte potrivit, n-ar fi fost în stare, n-ar fi putut-o face. Si cum ar fi reusit, când el nici pe proprii sai fii n-a reusit sa-i educe. Credinta si dorinta femeii, însa, a putut totul.

A nascut un copil, primul, si nu stia daca va mai naste. Ea n-a spus: o sa astept sa creasca, sa cunoasca lumea si o sa-l las sa-si traiasca copilaria. Nu, ea a avut o singura grija: cum sa-si încredinteze fiul înca de la început lui Dumnezeu.

Sa ne rusinam noi, barbatii. Femeia l-a daruit lui Dumnezeu si I l-a lasat Lui, în sanctuar. De aceea si casnicia ei a fost plina de lumina, pentru ca mai întâi a cautat la cele duhovnicesti si pentru ca I l-a daruit Domnului pe întâiul ei nascut, primul ei rod.

De aceea pântecul ei a fost roditor si a mai nascut si alti copii si de aceea acestia au propasit, au reusit în lume. Daca oamenii cinstesc la rândul lor când si ei sunt cinstiti de altii, nu-i va cinsti pe ei si mai mult Dumnezeu, El Care o face fara sa astepte nimic de la noi?

Lucrul cel mai important este sa ne crestem copiii în Domnul

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Pâna când vom mai fi doar carne? Pâna când o sa ne tot aplecam spre pamânt? Sa lasam totul si prima noastra grija sa fie aceea de a ne crestem copiii în învatatura si certarea Domnului Iisus Hristos.

Daca copilul învata de la început sa se gândeasca la virtute, atunci deja a dobândit cea mai mare bogatie si cea mai mare slava. Nu câstigi mai mult învatându-l ceva arta si filosofia celor din antichitate, cu care sa faca bani, decât ai câstiga si ai realiza daca-l vei învata arta de a dispretui banii.

Daca vrei sa fie bogat, învata-l sa dispretuiasca banii.

Bogat nu e acela care are nevoie de bani multi si e înconjurat de multe lucruri, ci cel care nu are nevoie de nimic. Asta sa-l înveti pe fiul tau, asta trebuie sa stie, fiindca aceasta este bogatia cea mai mare.

Nu-ti bate capul cum sa sa-l faci sa progreseze în învatatura lumeasca ca sa devina ambitios. Gândeste-te cum sa-l înveti sa dispretuiasca slava acestei vieti. Numai asa ar putea avea cu adevarat un nume bun si ar deveni cu adevarat un om important.

Asta pot sa faca si saracul si bogatul. Aceste lucruri nu se învata de la profesori si nici din arte, ci din cuvintele dumnezeiesti. Nu te îngriji sa stea în aceasta viata multi ani, ci mai bine îngrijeste-te sa traiasca viata cea vesnica si fara sfârsit.

Daruieste-i cele mari, nu cele mici

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Daruieste-i cele mari, nu cele mici. Asculta-l pe apostolul Pavel, uite ce spune: “Cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului”.

Nu te framânta cum sa-l faci retor, un maestru al artei cuvântului, ci cum sa-l educi în asa fel încât sa iubeasca întelepciunea.

Daca n-ar exista retorica, n-ar fi nici o paguba, dar daca n-ar exista întelepciunea, n-ar sluji la nimic toate discursurile din lume. E nevoie de mijloace, nu de cuvinte, de morala, nu de abilitate, de fapte, nu de vorbe.

Faptele aduc pe pamânt împaratia lui Dumnezeu, ele ne daruiesc si adevaratele lucruri bune. Nu-ti mai exersa vorbirea, mai bine curata-ti sufletul. Nu-ti spun toate acestea ca sa te împiedic sa-ti formezi copilul în felul acesta, ci ca sa te împiedic sa dai atentie numai acestui fel de educatie.

Tinerii si Sfânta Scriptura

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa nu crezi ca învataturile Sfintei Scripturi se cer numai acelora care aleg sa se retraga la manastire.

Mult mai multa nevoie au de ele copiii care se pregatesc sa intre în viata. Asa cum cel ce locuieste numai în port si nu pleaca niciodata pe mare nu are nevoie nici de corabie, nici de cârmaci si nici de marinari, caci de ele are nevoie numai cel ce traieste pe mare, asa este si cu mireanul si cu monahul.

Cel ce traieste numai pe uscat, duce o viata lipsita de miscare, calma si nu are de înfruntat furtuni, în timp ce corabierul, mereu în largul marii, calatorind numai pe mare, are de înfruntat

multe furtuni si, chiar daca nu are nevoie, tot trebuie sa fie pregatit sa faca fata greutatilor, ca sa închida gura celorlalti.

Cunoasterea Sfintei Scripturi este un bagaj necesar pentru viata

Cu cât progreseaza si prospera cineva în aceasta viata, cu atât mai mult va avea nevoie de aceasta educatie. Chiar daca e crescut în palate, exista si acolo multi filosofi si închinatori la idoli si din cei ce se lauda si se mândresc cu slava lor lumeasca, de parca palatele acestea ar fi pline de idropici. Asa sunt palatele. Toti sunt acolo vanitosi si umflati de mândrie si cei ce nu sunt înca, au grija sa devina.

Gândeste-te ce ar însemna ca fiul tau, unul dintre cei mai buni medici, sa intre acolo având la el toate mijloacele pentru a vindeca o infectie, sa se apropie de bolnav, sa stea de vorba cu el si sa-l vindece numai punând pe locul bolnav medicamentele din Sfânta Scriptura si numai rostind cuvinte care îndeamna la viata duhovniceasca. Ce ar fi?

Un calugar, cu cine sa stea de vorba? Cu peretii, cu tavanul, poate? Sau cu pustia si cu haurile? Cu pasarile sau cu copacii? Deci, nu el are cel mai mult nevoie de aceasta educatie a Scripturii. Totusi trebuie sa-si duca la bun sfârsit lucrarea si sa-i educe nu atât pe altii, cât pe el însusi.

Cei ce traiesc în aceasta lume, ei au nevoie cel mai mult de învatatura din Scripturi, pentru ca ei se gasesc de mai multe ori în situatia de a pacatui fata de monah. Si, daca vrei sa stii, si lumii acesteia i-ar fi de mai mult folos.

Toti l-ar respecta pe fiul tau, medicul, pentru cuvintele acelea, vazându-l ca nu-l arde dorinta de a parveni si ca nu doreste functii înalte. Functiile si onorurile, le va capata oricum, cu toate ca nu le doreste, si va ajunge mai respectat chiar decât împaratul, pentru ca un asemenea om n-ar putea trece neobservat. Printre sanatosi, sanatos va parea si el. Când, însa, un om sanatos se afla printre multi altii care sunt bolnavi, atunci iute i se duce faima, vestea despre el ajunge si la urechile împaratului si acesta îl face cunoscut multimii.

Ati aflat toate acestea, de acum înainte cresteti-va copiii în învatatura si în certarea Domnului Hristos.
(Omilia XXI la Epistola catre Efeseni)

Nu va sprijiniti pe lucrurile din afara

din “Parinti, copii si cresterea lor”
Bogat este înteleptul cel adevarat. Despre el a scris apostolul Pavel: “Cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului”.

Nu va sprijiniti pe lucrurile din afara, cum ar fi averea si slava. Ele sunt ca un gardulet care, când se va prabusi, si se va prabusi, va va lasa ca pe un pomisor descoperit si usor de doborât si nu numai ca nu veti aduce roade, dar veti ramâne si plapânzi.

Garduletul care v-a împiedicat sa va caliti si sa va întariti în bataia vânturilor, v-a pregatit sa cadeti la cea mai mica adiere.

Sa-i pregatim sa reziste la toate

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Bogatia face mult mai mult rau, pentru ca îi face pe oameni sa fie nepregatiti pentru greutatile vietii. Sa ne pregatim, asadar, copiii încât sa poata face fata tuturor împrejurarilor si tuturor necazurilor, ca sa nu fie luati prin surprindere când apar.

Exista o rasplata pentru buna crestere a copiilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa ne crestem copiii în învatatura si în certarea Domnului Hristos si mare rasplata ne va astepta. Daca artistii care fac statui de împarati si portrete ale împaratilor sunt tinuti la mare cinste, noi care înfrumusetam în noi chipul împaratesc - caci omul este chip al lui Dumnezeu - nu ne vom bucura de daruri nenumarate, de vreme ce rasplatim asemanarea noastra cu Dumnezeu?

Omul se aseamana lui Dumnezeu prin virtutea sufletului.

Ne asemanam Lui când ne educam copiii sa fie buni, sa nu se mânie si sa fie îngaduitori. Toate acestea sunt însusiri ale lui Dumnezeu.

Ne asemanam cu El când ne învatam copiii sa faca bine oricui, sa iubeasca oamenii si când îi învatam sa dispretuiasca cele trecatoare.

Vom da socoteala daca ne crestem rau copiii

Aceasta este lucrarea noastra, anume: sa ne educam pe noi însine si sa ne obisnuim copiii sa faca ce trebuie.

Cu ce curaj vom sta altfel dinaintea tronului Domnului Hristos? Daca e nevrednic a fi episcop cel ce are copii neascultatori, cu atât mai mult va fi nevrednic de Împaratia Cerurilor.

Ce spui? ma va întreba cineva. Daca avem nevasta si copii neascultatori, o sa dam socoteala? Sigur, daca nu fac ce trebuie, pentru ca, pentru mântuire nu ajunge sa fim doar noi virtuosi. Daca cel ce n-a folosit talantul nu numai ca n-a câstigat nimic, dar a si fost pedepsit, e limpede ca nu ajunge, ca sa ne mântuim, doar propria noastra virtute. Trebuie sa avem grija si de virtutea celuilalt.

Sa ne îngrijim, asadar, mult si de sotia noastra, sa veghem si asupra copiilor si asupra servitorilor nostri, dar si asupra noastra. Sa ne corectam si pe noi si sa-i corectam si pe ei. Sa-L rugam pe

Dumnezeu sa ne ajute în lucrarea noastra. Daca asta ne-a dat în grija, atunci de asta sa ne îngrijim si El o sa ne ajute.

Dar daca ne vede nepasatori, n-o sa ne mai întinda mâna. Dumnezeu nu ne ajuta ca noi sa dormim. Ne ajuta când ne vede ostenindu-ne. Ajutor nu i se da celui ce lâncezeste, ci celui care lucreaza. Totusi, bunul Dumnezeu poate si ne ajuta sa ne împlinim aceasta menire si o face ca sa ne învrednicim toti de bunatatile pe care ni le-a fagaduit.
(Omilia XXI la Epistola catre Efeseni)

De ce trebuie sa-i învatam întelepciunea din Psalmi ?

din "Parinti, copii si cresterea lor"

"Vorbiti între voi în psalmi si în laude si în cântari duhovnicesti, laudând si cântând Domnului, în inimile voastre" (Efeseni 5,19). Apostolul nu ne îndeamna sa-i învatam pe copii întelepciunea citindu-le numai istorii din Scriptura, ci si psalmi; lectura Bibliei e mai grea, cere efort, dar cântând psalmi îti bucuri si sufletul si nici nu obosesti.

"…în laude si în cântari duhovnicesti… " zice. Astazi copiii vostri cânta cântece diavolesti si danseaza dansuri satanice, ca si bucatarii si sufragii sau dansatorii. Nici unul nu mai stie sa spuna psalmi, dar nu-i numai atât.

Se pare ca a cunoaste psalmii a ajuns un lucru de rusine si de batjocura si stârneste râsul.

Din aceste cântece si dansuri satanice vin si se eternizeaza toate relele. Se stie ca roadele poarta gustul pamântului în care cresc. Daca îngropi samânta într-un sol nisipos si sarat, fructele vor avea gust sarat si salciu, dar daca solul este dulce si bine-roditor, fructele vor fi dulci si gustoase. Tot asa învatatura este un izvor binefacator.

Învata-l pe copilul tau sa cânte acei psalmi care sunt plini de întelepciune. Astfel se va cuminti si cel mai bun lucru din toate va fi acela ca nu se va mai duce sa se întâlneasca si sa petreaca cu oameni vicleni si viciosi, fiindca în el va lucra puterea acestei carti.

De aceea spune psalmistul: "Fericit barbatul care n-a umblat în sfatul necredinciosilor" (Psalm 1, 1) sau: "Nu am sezut în adunarea desertaciunii si cu calcatorii de lege nu voi intra" (Psalm 25, 4), sau: " Defaimat sa fie înaintea Lui cel ce vicleneste, iar pe cei ce se tem de Domnul îi slaveste" (Psalm 14, 4). Învata-l pe copilul tau sa aiba prieteni numai din cei buni si vei vedea ca multe se vor îmbunatati, învata-l sa-si stapâneasca stomacul, sa-si controleze mâna ca sa nu ajunga un avar sau un desfrânat, pentru ca banii nu valoreaza nimic, nici slava nici altele la fel, fara curatie. Daca de mic îl înveti sa fie curat si cuminte, încet încet îl vei conduce si spre lucruri mai înalte.

În psalmi gasim de toate, dar în cântarile de lauda nu exista nimic pamântesc sau omenesc.

Daca copilul tau se obisnuieste cu psalmii, atunci se va obisnui si cu cântarile duhovnicesti, care sunt si mai sfinte, pentru ca puterile ceresti cânta cântari de lauda, nu psalmi. Se spune în întelepciunea fiului lui Sirah "Nu este frumoasa lauda în gura pacatosului…" si în Psalmi: "Ochii

Mei sunt peste credinciosii pamântului, ca sa sada ei împreuna cu Mine" (Psalm 100, 8); si mai departe: "Nu va locui în casa Mea cel mândru"(Psalm 100, 9) si, iarasi: "Cel ce umbla pe cale fara prihana, acela îmi slujea" (Psalm 100, 8).

Atentie cu cine ne petrecem timpul

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Nu numai cu prietenii, dar nici cu servitorii sa nu va amestecati ca sa va paziti pe voi însiva. Multe lucruri rele se întâmpla când stapânii se amesteca cu sclavii corupti. În timp ce copiii se bucura de atâta iubire, grija si întelepciune de la parinti - si totusi ce greu se mântuiesc - gândeste-te ce se poate întâmpla daca-i dam pe mâna sclavilor nepasatori care îi privesc ca pe niste dusmani si care profita de aceasta situatie gândindu-se ca stapânii vor fi mai blânzi cu ei. Înainte de toate, asadar, de aceste lucruri sa avem grija, caci zice: " Ca am iubit legea Ta, Doamne" (Psalm 118, 97). Pe Dumnezeu sa-L iubim si noi si pe cei ce împlinesc legea Lui.

Ce folos avem din studierea psalmilor

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Ca sa se poarte cu întelepciune si cumintenie, copiii trebuie sa-l asculte pe psalmistul care zice: : „ Ca salele mele s-au umplut de ocari…" (Psalm 37, 7). Tot el îi învata ca trebuie sa fie înfrânati la mâncare: „si mâncarea era înca în gura lor. Când mânia lui Dumnezeu s-a ridicat peste ei …si pe cei alesi ai lui Israel i-a doborât" (Psalm 77, 34-35).

Si ca trebuie sa fie stapânii lucrurilor lor: "… bogatia de ar curge, nu va lipiti inima de ea (Psalm 61, 10). Si ca trebuie sa fie deasupra slavei: "Ca la moarte el nu va lua nimic, nici nu se va coborî cu el slava lui" (Psalm 48, 18).

Ca nu trebuie sa-i invidieze pe cei vicleni: "Nu râvni la cei ce viclenesc, nici nu urma pe cei ce fac faradelegea" (Psalm 36, 1). Îi învata sa socoteasca ca a avea putere nu înseamna nimic: "Vazut-am pe cel necredincios mândrindu-se si înaltându-se ca cedrii Libanului. Si am trecut si iata, nu era…" (Psalm 36, 35-36). Sa socoteasca lucrurile din aceasta viata ca având putina valoare: "Au fericit pe poporul care are aceste bunatati. Dar fericit este poporul acela care are pe Domnul ca Dumnezeu al sau" (Psalm 143, 15). Ca orice pacat se plateste: "… ca Tu vei rasplati fiecaruia dupa faptele lui" (Psalm 61, 11). Si explica de ce aceasta pedeapsa nu vine în fiecare zi: "Dumnezeu este judecator drept, tare si îndelung-rabdator si nu Se mânie în fiecare zi" (Psalm 7, 11). Ca smerenia este un lucru bun: "Doamne, nu s-a mândrit inima mea…" (Psalm 130, 1). Ca mândria este un lucru rau: " Pentru aceea îi stapâneste pe ei mândria… " sau, în alta parte: " De cei batjocoritori El râde…" sau , iarasi : " Din rautatea lor iese nedreptatea" (Psalm 72, 7).

Ca milostivirea e buna: " dat-a saracilor; dreptatea lui ramâne în veacul vecilor" (Psalm 111, 8). Ca e un lucru de lauda sa fii milostiv si sa dai cu împrumut: "Bun este barbatul care se îndura si împrumuta…" (Psalm 111, 5). În psalmi vei mai gasi si alte sfaturi si învataturi pline de

întelepciune, cum ar fi aceea ca nu trebuie sa înjuram si sa spunem vorbe rele: "…pe cel ce clevetea în ascuns pe vecinul sau, pe acela l-am izgonit" (Psalm 100, 6).

(Omilia a IX-a la Epistola catre Coloseni)

De ce e necesar ca tinerii sa se casatoreasca devreme

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Daca un tânar n-a învatat desfrânarea, nici adulterul, le va învata si oricine se culca cu prostituatele si cu desfrânatele, repede va ajunge si la adulter. Si daca nu va ajunge sa pacatuiasca cu femei desfrânate maritate, atunci o va face cu desfrânate despartite.

Ce va sfatuiesc eu: ca sa taiati cu totul radacinile pacatului. Voi, care aveti baieti tineri, care se pregatesc sa înceapa viata, atrageti-i cât de repede în "jugul" casatoriei. Pentru ca multe sunt dorintele care pun la încercare înfrânarea unui tânar necasatorit si voi, ca parinti, trebuie sa-l tineti în frâu ba cu sfaturi, ba cu amenintari, ba speriindu-i, ba promitându-i una sau alta. Asadar, când vine vremea casatoriei, nu mai stati pe gânduri.

Uite, vorbesc ca o petitoare, dar copiii vostri trebuie sa se casatoreasca.

Nu mi-e rusine sa vorbesc astfel, pentru ca nici sfântul apostol Pavel nu s-a rusinat sa spuna: "Sa nu va lipsiti unul de altul …" (I Corinteni 7, 5), cuvinte care ne-ar face sa ne rusinam; si totusi el nu s-a rusinat. Nu la cuvintele în sine s-a gândit, ci la faptele cuviincioase la care duc astfel de cuvinte

Care este cel mai bun moment pentru casatorie ?

Când baiatul creste, pregateste nunta chiar înainte de stagiul militar. Daca vede ca-i aduci repede o nevasta si ca nu mai ramâne mult pâna la însuratoare, va putea rezista flacarii dorintei. Daca, însa, te vede nepasator, vede ca mai amâni si tot astepti sa câstige mai întâi multi bani si apoi sa faceti nunta, disperat, va aluneca repede spre desfrâu.

Dar, vai, radacina relelor este aici dorinta de a strânge cât mai multi bani. Nimanui nu-i va pasa ca fiul tau trebuie sa devina cuminte si îngaduitor, caci toti vor fi posedati de mania de a strânge bani.

De aceea, va rog, mai întâi sa-i puneti ordine în suflet. Daca un tânar vine la mireasa lui cu sufletul curat, daca vede numai trupul ei, atunci si dorinta lui va fi mai puternica, teama de Dumnezeu va fi mai mare si casatoria va fi cu adevarat curata si cinstita.

Trupurile lor sunt curate si neprihanite si pentru aceasta si copiii le vor fi binecuvântati. Sotii vor fi îngaduitori unul cu celalalt, pentru ca amândoi sunt nestiutori de alte "obiceiuri" si vor asculta unul de celalalt.

Daca, însa, tânarul va începe sa se desfrâneze înainte de casatorie si se va naravi la tot felul de obiceiuri destrabalate, îsi va lauda sotia numai prima si a doua noapte si va aluneca apoi repede spre desfrâu, cautând la sotia sa râsul neghiob si trivial, cuvintele pline de necuviinte, expresiile prefacute si tot ce înseamna nerusinare, despre care nu ne este permis a vorbi mai mult.

Sunt lucruri pe care o sotie nu e dispusa sa le ofere si cu care nu se va pata niciodata. Ea a fagaduit sotului sau sa-si împarta viata cu el, sa-i daruiasca copii, nu sa fie nerusinata si sa râda prosteste. I-a fagaduit sa stea acasa si sa-l corecteze, în asa fel încât sa fie cu adevarat un om vrednic de respect si cuviincios, nu sa-i dea prilejuri de desfrâu.

Îti par dulci cuvintele desfrânatei? Da, stiu, vorbeste si Scriptura despre asta: " … buzele celei straine, (ale desfrânatei), picura miere" (Pilde 5, 3). De aceea va spun eu toate acestea ca sa va avertizez ca mierea aceea curând se transforma în fiere, cum spune, tot Scriptura mai departe: "… si cerul gurii sale e mai alunecator decât untdelemnul. Dar la sfârsit ea este mai amara decât pelinul, mai taioasa decât o sabie cu doua ascutisuri" (Pilde 5, 4).
(Omilia a V-a la Epistola I catre Tesaloniceni)

Teama de Dumnezeu este neaparat necesara

din "Parinti, copii si cresterea lor"

De mici sa aveti în sufletul vostru teama de Dumnezeu, caci ea le pazeste pe toate mai bine decât un tata. Teama de Dumnezeu este un zid nedarâmat. Când paznicul este înauntru, nu ne mai trebuie nici unul din "artificiile" lumii de afara. Daca nu-l avem în noi, adica, daca nu ne temem de Dumnezeu, toate cele de afara ne duc la pierzare. Acest paznic, frica de Dumnezeu, ne este si bogatie, si slava si lauda. El le face pe toate sa straluceasca pline de lumina si nu numai pe pamânt, ci si în ceruri.
(Omilia a VI-a la Epistola I catre Tesaloniceni)

Cresterea copiilor nu ramâne nerasplatita

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Crescând copii, nu vom fi nerasplatiti, o spune sfântul apostol Pavel: "Daca are marturie de fapte bune: daca a crescut copii…" (I Timotei 5, 10). Nu e putin lucru sa-I oferi lui Dumnezeu copiii pe care El ti i-a daruit. Daca parintii pun o temelie buna educatiei copiilor lor, vor primi o mare rasplata, asa cum vor fi pedepsiti daca îi vor neglija. Eli, de pilda, si-a pierdut mântuirea din cauza fiilor lui, pentru ca trebuia sa-i sfatuiasca. De buna seama ca îi va fi sfatuit, dar nu asa cum trebuia. El n-a vrut sa-i supere si s-au pierdut, si el si ei.

Ascultati, parintilor. Educati-va copiii întru învatatura si certarea Domnului, cu cea mai mare grija.

Salbatica tinerete

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Salbatica e tineretea si de aceea are nevoie de multi învatatori, supraveghetori, pedagogi, însotitori si dadace. Totusi, e placut s-o îmblânzesti. Tineretea seamana cu un cal sau cu o salbaticiune nedomesticita. Daca însa îi dam unui copil de la cea mai frageda vârsta reguli, mai târziu n-o sa ne mai ostenim, pentru ca obiceiul a devenit deja lege.

Nu trebuie nici sa le dam tot ce li se pare placut, dar nici sa le facem rau, lipsindu-i de cele necesare, sau sa le facem hatârul doar pentru ca sunt copii.

Lupta pentru întelepciune

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Mai înainte de toate trebuie sa-i pastram întelepti, pentru ca lipsa întelepciunii îi distruge mai mult decât orice pe tineri. Noi însine trebuie sa facem mari eforturi si sa fim mereu foarte atenti. Sa-i casatorim imediat ce se apropie vârsta, ca sa-si primeasca mireasa cu sufletul si cu trupul curate. Dragostea e aprinsa. Un tânar întelept înainte de casatorie, cu atât mai mult va fi întelept si dupa casatorie.

Dimpotriva, unul care s-a învatat desfrânat înainte de a se însura, asa va fi si dupa ce se va fi casatorit. Spune Scriptura: “Pentru desfrânat toata pâinea este dulce, nu va înceta pâna la sfârsit” (Întelepciunea lui Sirah 23, 23). De aceea la cununie se pun mirilor cununi pe cap, care sunt simbolul biruintei. Cununile arata ca au ramas nebiruiti si ca asa îsi încep viata împreuna, nebiruiti de placere. Daca, însa, un tânar învins de placere îsi preda trupul desfrânatelor, de ce mai poarta atunci cununa pe crestet, daca tot a fost înfrânt?

Aceste lucruri sa le spunem copiilor nostri, asa sa-i sfatuim, sa-i speriem, sa-i amenintam, odata asa, alta data altfel.

Marea comoara

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Copiii nostri sunt o mare comoara. Sa avem, deci, grija de ei si sa facem tot ce putem sa nu-i pierdem, caci cel viclean sta gata sa ni-i fure. Ce facem noi azi pentru ei? Tocmai ce nu trebuie.

Pentru mosia noastra ne zbatem cât putem si avem grija sa o dam s-o lucreze unui om pe care-l consideram credincios si cinstit. Cautam, de asemenea, un îngrijitor bun pentru caii nostri, un vizitiu bun si un contabil priceput. Nu aratam, însa, aceeasi preocupare pentru ce avem noi mai scump, copiii. Nu-i cautam fiului nostru un pedagog bun care sa nu-l lase sa se departeze de întelepciune. Si totusi, copiii sunt averea noastra cea mai de pret si numai pentru ei facem tot ce facem. Pentru averea pe care le-o vom lasa-o ne zbatem, dar pentru ei însusi, nu. Vezi ce strâmb

gândim? îngrijeste-te de sufletul copilului tau si restul va veni de la sine. Daca sufletul nu e bun, atunci nu-i folosesc la nimic averile. Dar, daca sufletul îi e întarit în credinta, plin de virtute si curat, atunci nici chiar saracia nu-l poate vatama.

Bogatia de a fi cinstit

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Ai dori sa-ti lasi copilul bogat? Invata-l sa fie cinstit, pentru ca numai asa îsi va putea pastra averea. Si, chiar daca n-o mai sporeste, n-o va micsora pe cea dobândita. Daca, însa, e viclean si daca-i lasi mostenire bogatii nemasurate, atunci fii sigur ca nu va sti sa le pastreze. Dimpotriva, îl vei face sa fie mai rau decât cei ajunsi la saracia cea mai neagra. E de preferat saracia în locul bogatiei pentru cei ce nu stiu sa-si creasca copiii asa cum trebuie. Aceasta pentru ca saracia îi tine aproape de virtute fara voia lor, în timp ce bogatia nu-i lasa sa fie întelepti nici daca ar dori-o, ci îi distruge, împingându-i spre rele si nenorociri nenumarate.

Mamele trebuie sa aiba grija de fiice

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Mamele mai ales trebuie sa aiba grija de fiicele lor. Oricum, le vine usor sa le supravegheze. Mamelor, aveti grija sa va învatati copilele sa fie gospodine si mai presus de toate sa le cresteti cu pricepere încât sa fie evlavioase, cuminti, sa dispretuiasca banii si sa nu se dea în vânt dupa o falsa frumusete. Când vine vremea, încredintati-le sotului. Daca le veti creste asa cum va spun, si voi va veti mântui, si ele se vor mântui si copiii lor, nepotii vostri, se vor mântui. Daca radacina e buna, ramurile vor creste frumos si voi veti lua buna plata. Sa facem în asa fel încât sa ajutam nu numai un suflet, ci, prin el, multe altele. Copila trebuie sa iasa din casa tatalui ca un sportiv din sala de gimnastica, cunoscând ce are de facut pâna în cel mai mic amanunt, sau ca drojdia care trebuie sa transforme aluatul dupa propria ei frumusete.

Copiii, iarasi, vor învata sa fie cuminti, ca sa se distinga mai degraba prin cumintenia si întelepciunea lor, sa fie admirati si laudati si de oameni si de Dumnezeu. Fetele trebuie sa învete sa-si înfrâneze stomacul, sa se tina departe de lux, sa fie econoame, iubitoare si sa învete sa se stapâneasca. Astfel îsi vor putea rasplati parintii, astfel toate vor fi spre slava lui Dumnezeu si spre mântuirea noastra, în numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru .
(Omilia a IX-a la Epistola I catre Timotei)

Foamea duhovniceasca

Spune-mi, iubite, daca ti-ai vedea copilul topindu-se de foame, ai îndura sa-l privesti neputincios? N-ai rabda tu orice doar ca sa-i pui capat suferintei? Sigur, nu l-ai lasa sa moara de foame. Dar, acum piere copilul tau din cauza ca nu l-ai hranit cu învatatura dumnezeiasca. Nu-i asa ca nici nu bagi de seama? Si mai vrei sa te numesti tata? De ce spun asta?

Pentru ca foamea aceasta de învatatura dumnezeiasca e mult mai îngrozitoare decât cealalta pentru ca duce si la o moarte mai cumplita. Trebuie, de aceea, sa stam si sa gândim mai bine. “Cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului” (Efeseni 6, 4) - spune apostolul Pavel. Aceasta este cea mai buna grija a parintilor, aceasta este mostenirea autentica pe care o pot lasa copiilor lor. Eu asa înteleg înrudirea naturala, a arata o preocupare mai mare celor duhovnicesti.

Parintii ucigasi de copii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa vorbim acum putin despre un lucru pe care l-a spus pentru prima data apostolul Pavel: “Daca a crescut copii…” (I Timotei 5, 10). Apostolul nu întelege aici, asa cum multi cred, ca nu si-a lasat copiii sa moara de foame. Oricum legea firii n-ar fi îngaduit-o si de aceea nu e nevoie de reguli sau legi ca vaduvele sa-si creasca copiii. El întelege aici grija pentru virtute, a-i creste pe copii cu evlavie. Fiindca mamele care nu-si cresc astfel copiii sunt mai degraba ucigase decât mame. Si nu spun asta numai pentru femei, ci si pentru barbati. Multi tati se straduiesc din rasputeri sa le daruiasca fiilor lor un cal bun, o casa minunata sau ogoare scumpe, dar nu fac absolut nimic ca fiii lor sa aiba un suflet bun, sa fie credinciosi si iubitori de Dumnezeu.

Unde duce nepasarea fata de cresterea copiilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

De aceea se duce lumea de râpa - pentru ca neglijam copiii. In loc sa avem grija de educatia lor, ne preocupa averea pe care le-o lasam. De sufletul lor nici nu ne pasa si facem cea mai mare neghiobie posibila. Averile, pamânturile, oricât de multe si de scumpe ar fi, daca stapânul lor nu e un om plin de întelepciune, capabil sa le administreze cu virtute, se vor distruge si se vor pierde odata cu el, pricinuindu-i o mare paguba. Daca, însa, un suflet este puternic si plin de virtute, chiar daca casa îi e mai mult goala, va putea dobândi tot ce-si doreste cu usurinta.

Care este bogatia de care nu ne putem lipsi ?

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Ar trebui sa ne gândim nu cum sa-i facem pe copiii nostri bogati în argint si aur, ci cum sa-i facem sa fie cei mai bogati dintre toti în evlavie, în credinta, în teama si iubire de Dumnezeu, în dobândirea virtutii, cum sa le explicam ca nu au nevoie de multe lucruri, cum sa-i învatam sa nu se lase stapâniti de cele ale vietii si de dorintele tineretii. Ar mai trebui sa-i controlam când intra si când ies din casa, unde-si petrec timpul, cu cine, stiind ca, daca neglijam toate aceste lucruri, Dumnezeu nu ne va ierta.

Nu exista iertare pentru cei ce neglijeaza buna crestere a copiilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Daca avem o mare raspundere când e vorba sa-i aparam pe altii, caci zice: “Nimeni sa nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui” (I Corinteni 10, 24), cu atât mai mare este raspunderea pe care o avem fata de copiii nostri. Nu ti l-am adus, ne cere socoteala Dumnezeu, în casa si nu l-ai avut lânga tine de la început? Nu te-am numit învatatorul, ocrotitorul, tutorele, calauzitorul si stapânul lui? Nu ti-am dat putere întreaga asupra lui? Nu ti-am poruncit sa-l formezi si sa-l educi asa cum trebuie de când era înca fraged? Ce iertare mai speri sa capeti daca l-ai lasat s-o ia pe carari gresite si sa se strice?

Ce mai poti spune? Ca e greu si uneori abia poti face fata?

Trebuia sa te gândesti dinainte, când copilul asculta cu draga inima si era prunc. Atunci trebuia sa-l educi cu mare atentie, sa-l obisnuiesti cu ce se cuvine, sa-l corectezi si sa-i pedepsesti slabiciunile sufletului.

Când munca era mai usoara, atunci trebuia sa scoti balariile si ciulinii, atunci când era la o vârsta frageda si patimile nu erau greu de vindecat, patimi care, daca n-ar fi fost neglijate, n-ar fi crescut. De aceea spune: “Ai feciori? învata-i pe ei si încovoaie din pruncie grumazul lor” (Întelepciunea lui Sirah 7, 24), atunci când educatia se poate face mai usor.

Dumnezeu ne ajuta sa ne crestem copiii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Dumnezeu nu-ti porunceste doar cum sa-ti cresti copiii, ci te ajuta El Insusi, în ce fel? Uite, îti si spune: “Cel ce va grai de rau pe tatal sau sau pe mama sa, acela sa fie omorât” (Iesirea 21, 17). Vezi câta teama le-a inspirat copiilor? Câta framântare a stârnit în jurul lor? Cum si-a facut puterea sa lucreze.

Ce justificare, asadar, am putea avea, când El nu se îndura de viata copiilor care-si acopera cu ocari parintii? Iar noi, parintii, când copiii nostri îl necinstesc si-L vorbesc de rau, nu catadicsim nici macar sa ne indignam si sa le atragem atentia. Eu, spune Dumnezeu, nu Ma voi da în laturi sa-l trimit la moarte pe fiul tau care-ti vorbeste urât si se poarta necuviincios cu tine, iar tu nu vrei nici macar cu cuvintele sa-l amarasti, nu vrei sa-l certi, desi nu tine seama de Legile Mele? Cum crezi ca pot fi iertate toate aceste lucruri?

Îl vezi pe copil cum îsi vorbeste de rau parintele, pe cel ce i-a dat viata, si nu te nemultumeste ? Nici nu-l sperii, nici nu-l pedepsesti, când stii foarte bine ca Dumnezeu însusi nu îngaduie ? Ar trebui sa-ti pese, nu pentru ca fiul tau L-ar rani pe Dumnezeu, caci pe Dumnezeu nu-L poate vatama nimeni, în nici un fel, ci pentru ca fiul tau îsi va pierde mântuirea. Cineva care arata nerecunostinta si caruia nu-i pasa de Dumnezeu, cu atât mai mult e capabil sa-si vateme parintele si în acelasi timp propriul suflet.

Roadele bunei cresteri

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa nu fim, asadar, indiferenti, stiind ca cei ce se poarta dupa voia lui Dumnezeu si în viata aceasta vor prospera si vor ajunge oameni de seama. Pentru ca toti acestia respecta si cinstesc omul plin de virtute si bun, chiar de-ar fi cel mai sarac dintre toti oamenii, tot asa cum fug si îl urasc pe cel viclean si pervers, pe cel strâmb, chiar de-ar avea averi fara numar. Cel ce se poarta dupa voia lui Dumnezeu nu numai ca va fi respectat de toti oamenii, dar si tie, care l-ai nascut, îti va fi foarte drag. Îl vei iubi nu numai pentru ca asa este firesc, ci si dintr-un alt motiv, deloc de neglijat, îl vei iubi pentru virtutea lui. îti va fi nu numai foarte drag, ci si foarte folositor, pentru ca te va îngriji, te va sluji si-ti va fi sprijin la batrânete, în timp ce cei ce sunt nerecunoscatori fata de Dumnezeu îsi dispretuiesc parintii, ceilalti, cei buni, care-si adora Creatorul, si-i tin la mare cinste. Daca vrei ca fiul tau sa reuseasca si în fata lui Dumnezeu si printre oameni, sa-si faca traiul dulce si sa scape de pedeapsa viitoare, arata-i toata grija si toata atentia de care esti în stare. O sa-ti povestesc o istorie veche ca sa-ti arat ca parintii nepasatori cu copiii lor, chiar daca sunt niste oameni îngaduitori si cumpatati, vor suporta pentru acest pacat al lor cea mai aspra pedeapsa.

Eli si fiii sai

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Era odata un preot iudeu, îngaduitor si cumsecade care ducea o viata dreapta. Se numea Eli. Avea doi copii care ajunsesera la ultimul prag al rautatii. Eli, însa, nu i-a oprit si nu i-a stapânit. Adica, a vrut sa-i opreasca, dar nu purtându-se cu severitate. Desi ar fi trebuit sa-i biciuiasca, sa-i alunge din casa parinteasca si sa foloseasca orice mijloc de îndreptare, el s-a multumit sa le tot dea povete si sa-i tot sfatuiasca spunându-le: “Nu copiii mei … nu mai faceti asa, caci nu este buna vestea pe care o aud eu …” (I Regi 2, 24).

Ce spui? L-au hulit pe Dumnezeu si îi mai numesti copiii tai ? S-au facut ca nu-L cunosc pe Creatorul lor si tu îi recunosti drept rudele tale ? De aceea spune Scriptura ca nu i-a certat. Pentru ca certarea nu înseamna pur si simplu a-i sfatui si atât, ci a reusi sa lovim si sa scoatem definitiv raul, sa curatam cu forta si adânc o rana, mai adânc decât portiunea putrezita. Nu ajunge sa le vorbim copiilor sau sa-i sfatuim, ci trebuie sa-i facem sa se teama, ca sa putem alunga odata pentru totdeauna nepasarea tineretii.

Pentru ca Eli i-a sfatuit, dar nu cum trebuia, i-a predat pe fiii sai vrajmasilor si au cazut în lupta, pe câmpul de bataie. El însusi, nesuportând sa auda vestea mortii lor, a cazut, si-a zdrobit spinarea si a murit (I Regi 4, 17).

Vezi ca pe drept am spus ca parintii pot fi ucigasii propriilor lor copii, atunci când nu se poarta cu destula severitate cu copii lor prea nepasatori si nu le cer respectul cuvenit, dupa voia lui Dumnezeu. Asa a devenit Eli ucigas de copii. Chiar daca dusmanii i-au sfârtecat, totusi el ramâne vinovat pentru moartea lor, pentru ca i-a îndepartat prin nepasarea si neglijenta lui de ajutorul lui

Dumnezeu si i-a oferit goi si pustii celor ce voiau sa-i ucida. Asa au pierit si ei si odata cu ei a pierit si el.

Astazi multi parinti devin ucigasii propriilor lor copii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Asa patesc si astazi multi parinti. Nu vor sa-i pedepseasca si sa-i “biciuiasca” nici macar cu cuvintele si nici nu vor sa-i supere pe copiii lor, chiar daca duc o viata dezordonata si ticaloasa, si de aceea îi vad facând cele mai rele lucruri posibile, îi vad adusi în tribunale sau, mai rau, decapitati de calai. Daca tu nu-i educi si nu-i pedepsesti ca sa se îndrepte, stiind ca umbla cu oameni spurcati si ticalosi si facându-te astfel partas la rautatea lor, atunci sunt prinsi si pedepsiti de lege în fata tuturor. Astfel ai parte nu numai de o nenorocire, ci si de rusine, care face ca nenorocirea sa fie si mai mare, pentru ca dupa moartea fiului tau, toti te vor arata cu degetul, pe tine, tatal lui, si nu vei mai voi sa calci prin piata. Cum ai mai putea da ochii cu lumea dupa o asemenea rusine si dupa un asemenea necaz al fiului tau ?

De aceea, va rog si va implor sa aveti mare grija de copiii vostri si sa nu aveti niciodata altceva în minte decât mântuirea sufletului lor.

Tu esti profesorul casei

Tu esti profesorul întregii case si la tine îi trimite mereu Dumnezeu pe sotia ta si pe copiii tai. Uite ce spune apostolul Pavel despre femei: “Iar daca voiesc sa învete ceva, sa întrebe acasa pe barbatii lor” (I Corinteni 14, 35) sau în alta parte: “Cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului” (Efeseni 6, 4

Statuile de aur. Urmeaza-i pe Iov, pe Avraam si pe David

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Sa-ti închipui ca ai acasa statui de aur: copiii tai. In fiecare zi sa-i îndrepti, sa-i corectezi si sa ai mare grija de ei. Sa le împodobesti si sa le modelezi sufletul cum poti mai bine.

Urmeaza pilda fericitului Iov care se temea si de pacatele pe care le faceau copiii sai cu mintea si de aceea aducea jertfe în fiecare zi (Iov 1, 5) si se îngrijea foarte mult de ei.

Urmeaza exemplul lui Avraam. Nici el nu cauta averi si turme, ci gândul lui era numai la Dumnezeu si la legile dumnezeiesti, ca sa le poata transmite mai departe neschimbate urmasilor sai. Dumnezeu îi recunoaste virtutea, caci zice: “Ca l-am ales, ca sa învete pe fiii si casa sa dupa sine sa umble în calea Domnului” (Facerea 18, 19).

Dar si David, când a murit, l-a chemat pe fiul sau si în loc de mare avere i-a lasat drept mostenire acestea: “Sa pazesti legamântul Domnului Dumnezeului tau, umblând în caile Lui … ca sa îsi tina si Domnul cuvântul Sau …” (vezi III Regi 2, 3-4). A mai spus si altele asemenea.

Bogatia cea mare

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Astfel de lucruri sa spunem si noi copiilor nostri si cât traim si când ne apropiem de moarte si sa-i convingem ca teama de Dumnezeu este cea mai mare bogatie si o mostenire care nu se pierde. Nu bani sa le lasam, caci banii se pierd, ci respectul fata de Dumnezeu si evlavia care ramân si nu se cheltuiesc. Daca nu exista respect pentru Dumnezeu, banii care exista, oricum se duc în tot felul de încercari si necazuri si în cea mai mare rusine, dar daca exista respect si frica de Dumnezeu, atunci chiar banii care nu exista apar si sporesc.

Daca-ti cresti copilul cum se cuvine si el, la rândul lui, îsi va creste bine copilul si asa mai departe, pâna la sfârsit, ca un lant care nu se rupe niciodata, un lant al celui mai bun mod de viata. Tu esti începutul si radacina care-si poarta roadele grijii celei bune în urmasi.

Daca ar exista buna-crestere

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Daca parintii si-ar creste cu atentie copiii n-ar mai fi nevoie de legi si de tribunale si nici de pedepse sau de executii publice, pentru ca spune: “… legea nu este pusa pentru cel drept… ” (I Timotei 1, 9). Noi, neglijându-ne copiii, îi înconjuram cu relele cele mai mari, îi dam pe mâna calailor si îi împingem mereu spre prapastie, pentru ca spune: ” Cel care este moale cu fiul sau va lega ranile lui …” (Întelepciunea Iui Sirah 30, 7).

Ce înseamna “cel care este moale” Cel care se înduioseaza, care linguseste, care-si rasfata copilul mult mai mult decât trebuie. De fapt, copilul trebuie sa simta severitate, grija din partea parintilor si sa se teama. O spun nu ca sa fim duri cu copiii, ci ca sa nu le parem vrednici de dispret. Daca femeia trebuie sa se teama de barbat, cu atât mai mult copilul trebuie sa se teama de tata.

Si sa nu-mi spuneti ca e greu unui parinte sa se impuna tinerilor. Daca apostolul Pavel cere chiar si de la vaduva sa-si supravegheze fiul, cu atât mai mult o cere de la barbati. Daca ar fi fost un lucru imposibil, atunci nu l-ar mai fi poruncit. Toata rautatea vine din propria noastra indiferenta si din faptul ca nu ne învatam, nu ne deprindem copiii înca de la început, mai cu seama din pruncie, cu respectul si cu frica de Dumnezeu.

De toate ne îngrijim, mai putin sa-i ducem la Biserica

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Dam bani si ne preocupam sa le asiguram o buna educatie laica, lumeasca, si, de asemenea, sa treaca cu bine prin stagiul militar. Apelam la prieteni si alergam încoace si încolo pentru asta, dar nu facem absolut nimic ca sa-i ajutam sa fie pretuiti si de împaratul îngerilor. Le permitem sa mearga la spectacole, dar niciodata nu-i obligam sa mearga la biserica. Si, chiar daca-i facem sa

vina o data sau de doua ori, ei vin si-si pierd timpul, fara nici un rost sau vin ca sa se distreze, fara sa înteleaga ce se întâmpla acolo.

Noi trebuie sa-i îndreptam pe copii spre Biserica

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Nu asa ar trebui sa se întâmple. Ar trebui sa fie ca atunci când îi trimitem la scoala si ei stiu ca au raspunderi: sa învete si sa-si faca lectiile. Asa ar trebui sa mearga si la biserica, ca la scoala. Noi trebuie sa-i ducem, nu sa-i lasam pe mâna altora. Sa mergem împreuna si sa ascultam împreuna slujba si apoi sa le cerem sa-si aminteasca ce-au auzit si ce au învatat. Numai asa îi vom putea corecta usor si pe nesimtite. Daca si acasa copiii va aud tot timpul discutând ca niste crestini cu frica lui Dumnezeu si le dati sfaturi bune, aceste seminte vor da curând un rod bogat.

Cutezi sa te mai numesti parinte ?

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Dar noi nu facem nimic din toate acestea pentru ca le socotim inutile. Daca cineva vrea sa-si sfatuiasca copilul, propriul sau copil îl ia în râs. De aceea toate s-au întors pe dos si pe copiii pe care nu-i pedepsesc parintii, îi pedepsesc pâna la urma legile statului.

Nu ti se face rusine si nu rosesti, spune-mi, când judecatorul îl condamna pe fiul tau si îl întelepteste el, nu tu? Chiar trebuia sa-l îndrepte lumea? De ce nu l-ai îndreptat tu, pentru ca, lânga tine a trait atâtia ani, nu lânga straini? Nu te ascunzi de rusine? N-ai prefera sa te înghita pamântul mai bine decât sa dai ochii cu lumea? Si, spune-mi, mai cutezi sa te numesti parinte, dupa ce ti-ai tradat fiul si nu l-ai ajutat când a trebuit, ci l-ai lasat prada raului, sa-l corupa si sa-l piarda?

Daca e posedat de vreun demon iute alergi la sfinti, dar daca e învins de pacate nu faci nimic

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Daca vezi vreun evadat ca-ti bate copilul, te mânii si te repezi ca o fiara asupra lui, dar stai linistit si nu faci nimic, desi în fiecare zi vezi demonii atacându-l si împingându-l la pacate. Stai si nu-l scapi din ghearele lor. Daca copilul ti-e cumva posedat, alergi la toti sfintii si tulburi linistea si celor ce pustnicesc prin vârfuri de munti, ca sa-l scapi de nebunie. Dar, desi vezi cum în fiecare zi îl tulbura pacatul, care este cel mai îngrozitor demon, nu faci nimic.

Si chiar sa fie cineva posedat de un demon, nu este deloc îngrozitor, pentru ca demonul nu poate cu nici un chip sa ne arunce în gheena, ci, daca suntem atenti, ispita aceasta ne poate aduce chiar cununi minunate si ne poate face vestiti, daca-i rabdam cu bucurie chinurile. Dimpotriva, cel ce

traieste în pacat, nu se va putea mântui niciodata. Si viata aceasta i se va parea un infern si în cea viitoare va fi pedepsit pe vecie.

Totusi, chiar daca stim toate aceste lucruri, le dam o atentie nefireasca celor foarte putin importante, în timp ce pentru cele cu adevarat importante nu vrem sa facem nici cel mai mic efort. Daca vedem pe cineva demonizat, îl plângem, dar daca-l vedem pacatuind, nu suntem deloc socati, chiar daca atunci ar trebui sa ne vaitam si sa ne lovim de durere. Dar, decât sa ne vaitam, mai bine sa-l oprim si sa-l sfatuim sau sa-l speriem, sa-l pedepsim, sa-l vindecam cu orice mijloc ne sta în putere de boala aceea si s-o imitam pe vaduva despre care sfântul apostol Pavel a zis " … daca a crescut copii…".

Este grea pedeapsa parintilor care au neglijat cresterea copiilor

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Chiar daca viata noastra personala este bine rânduita, daca neglijam, însa, mântuirea copiilor nostri, vom fi aspru pedepsiti. O sa va spun doar un cuvânt despre aceasta, nu al meu, ci din dumnezeiestile Scripturi.

Era odata un preot iudeu, Eli, om smerit si foarte îngaduitor, dar care si L-a facut pe Dumnezeu dusman lui si copiilor lui si care, fiindca i s-a facut mila de copiii sai când nu trebuia, a pierdut si mântuirea lor si pe a sa.

Asculta ce-i spune Dumnezeu, mai degraba nu direct lui, pentru ca îsi pierduse vrednicia de a mai sta de vorba cu El. Dumnezeu îl socotea deja un rob oarecare care facuse un pacat mare si de aceea l-a înstiintat prin altcineva despre nenorocirile ce aveau sa i se întâmple (atât de mare îi era mânia).

Asculta, dar, ce-i spune lui Samuel. Eli a aflat ca fiii sai l-au hulit pe Dumnezeu si nu i-a certat pentru asta. I-a certat, desigur, dar nu cum se cuvenea si Dumnezeu n-a socotit mustrare aceea. Astfel ca l-a departat de la Sine pentru ca nu aratase fata de fiii sai severitatea cuvenita.

Oricât ne-am preocupa de copiii nostri, tot nu e de ajuns. Ce facem noi nu se cheama a avea grija de ei, asa cum nici Eli nu si-a certat cu adevarat fiii. Dumnezeu i-a atras atentia lui Eli asupra pacatului fiilor sai si l-a pedepsit mâniat foarte, spunându-i: "De aceea Ma jur casei lui Eli ca vina casei lui Eli nu se va sterge, nici prin jertfe, nici prin prinoase de pâine în veci" (I Regi 3,14). Vezi ce pedeapsa cumplita, izvorâta dintr-o durere neîmpacata pentru un pacat cu neputinta de iertat? Dumnezeu i-a spus ca trebuie sa piara nu numai el si fiii sai, ci întreaga lui casa, pentru ca nu exista leac pentru rana pe care I-au pricinuit-o.

Si totusi, în afara de nepasarea fata de pacatul copiilor sai, Dumnezeu nu i-a mai gasit alta vina batrânului Sau preot Eli, pentru ca în rest acesta era foarte bun. Noi trebuie sa luam aminte la viata plina de virtute a cuiva si s-o laudam nu numai în împrejurarile obisnuite, ci mai ales în momentele cele mai grele.

Mai întâi, când a auzit cuvintele lui Dumnezeu si a vazut pedeapsa aproape, Eli nu si-a pierdut curajul, nici nu s-a suparat si nici n-a spus ceea ce de obicei ar spune multi: sunt eu oare stapânul vointei si al deciziilor altora? Eu sa fiu judecat pentru propriile mele pacate, nu pentru cele ale fiilor mei, care sunt maturi si care trebuie sa raspunda singuri pentru ele. Eli n-a spus si n-a gândit nimic din toate acestea, ci, ca un rob ascultator si recunoscator care una stie, ca trebuie sa primim fara sa protestam toate câte ni le trimite Dumnezeu, chiar daca sunt neplacute sau greu de îndurat, a dat glas acelor cuvinte pline de întelepciune:,,El este Domnul; faca dar ce va binevoi!" (I Regi 3.18).

Mai exista si alte exemple din viata lui Eli în care vedem cât de plina de virtute era. In timpul bataliei cu Filiestenii cineva a venit si i-a adus vestea grea ca fiii sai cei salbatici si ticalosi au fost macelariti în lupta. El a ascultat netulburat. Dar când solul i-a pomenit apoi de rapirea chivotului Legii, batrânul preot, cuprins de ameteala si de durerea pe care i-a pricinuit-o aceasta veste, a cazut de pe scaun pe spate lânga poarta si si-a rupt spinarea, fiind batrân si greoi. El cârmuise poporul lui Israel timp de 20 de ani (vezi I Regi 4,18).

Daca pe acest preot, pe acest batrân, pe acest om de vaza care a cârmuit timp de 20 de ani poporul evreilor, pe acest om care a trait într-o perioada în care Dumnezeu era mai îngaduitor decât acum, nimic nu l-a putut salva, ci a pierit de tot si într-un mod jalnic, pentru ca nu s-a purtat cu severitate fata de fiii sai (caci pacatul de a nu-si fi împlinit menirea de parinte a sters ca un val urias si salbatic tot ce era bun la el, toate faptele lui bune si întreaga sa viata traita în virtute), ce pedeapsa ne asteapta pe noi, cei ce traim într-un veac în care se cere de la noi o mult mai mare virtute?

E vorba de noi, cei care nu numai ca nu suntem în stare sa ne conducem copiii, dar si pe cei care vor s-o faca îi socotim dusmani si îi combatem, purtându-ne fata de copiii nostri mai rau decât un barbar. Daca învârtosarea inimii lor i-a dus atunci pe evrei la robie, la ruina si pierzare, la robirea patriei lor si la chinuri trupesti, voi va robiti singuri sufletul si-l predati legat demonilor cruzi si vicleni si patimilor lor. Când nici voi nu le dati copiilor vostri sfaturi duhovnicesti, dar nici pe altii nu-i lasati s-o faca; voi nu faceti altceva decât ce faceau evreii pe timpul lui Eli.

Multi sunt astazi pedepsiti pentru acest pacat

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Si sa nu-mi spuna mie cineva ca nici altii, carora nu le-a pasat de educatia copiilor lor mai mult chiar decât nu i-a pasat lui Eli, n-au patit nimic. Au patit multe si înca mai rele: de multe ori, multi, pentru acelasi pacat. De unde aceste morti înainte de vreme? De unde bolile mari si cumplite care cad asupra noastra sau asupra copiilor nostri? De unde pedepsele, de unde vremurile grele? De unde tot felul de înjosiri si de umilinte si de unde miile de nenorociri? Nu cumva toate acestea se explica prin faptul ca ne neglijam copiii si nu-i corectam când o apuca pe cai gresite? Si nu e numai un gând de-al meu, ci exemple care sa ne-o dovedeasca sunt nenumarate.

Eu va voi spune o pilda plina de întelepciune pe care ne-a spus-o în Scriptura un om foarte întelept. Vorbind despre copii, el spune urmatoarele; "… nu te bucura de fii nelegiuiti. De se vor

înmulti, nu te bucura de ei, daca nu este frica lui Dumnezeu cu ei. Nu te încrede în lungimea vietii lor …” (Întelepciunea lui Sirah 16,l-3). Cum am spus, multi oameni au patit multe si daca unii au scapat, la sfârsit tot vor da socoteala, tot nu vor scapa. Napasta le va cadea pe cap, pentru ca în viata cealalta, când se vor duce, vor primi mai aspre pedepse. Sa nu ne culcam, totusi, pe o ureche din pricina lor, zicându-ne ca suntem cum trebuie daca Dumnezeu nu ne trimite profeti si nu ne vesteste vreo pedeapsa, cum i-a vestit lui Eli. Acum nu mai sunt vremurile acelea.

Si totusi, Dumnezeu mai trimite si azi avertismente. Cum? Prin Scripturi. Cele ce s-au spus atunci, pentru Eli si pentru cei ca el s-au spus si pentru noi. S-au spus si pentru toti cei ce cad în acelasi pacat. Dumnezeu a vorbit cu Eli si cu patimile lui, dar vorbind cu el, a vorbit si cu noi, pentru ca Dumnezeu nu este partinitor. Asa cum l-a pedepsit pe el, ne va pedepsi si pe noi. Cum ar putea El, Care a pierdut toata familia lui Eli, care a gresit mai putin, sa-i lase nepedepsiti pe unii care au cazut în pacate mult mai grele?

Grija pe care o arata Dumnezeu pentru buna crestere a copiilor

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Si nimeni nu poate spune ca nu e un lucru important acesta, pentru ca Dumnezeu pretuieste foarte mult buna-crestere a copiilor. De aceea a si pus în firea omului o dorinta atât de puternica: iubirea si grija fata de copii. A voit ca purtarea de grija a parintilor fata de copii sa fie o necesitate naturala cu neputinta de biruit. Apoi, Dumnezeu ne-a dat legi prin Moise cu privire la cresterea copiilor, a rânduit sarbatori, poruncind parintilor sa-si învete copiii ce este sarbatoarea si sa le dezvaluie toate tainele ei. Vorbind, prin Moise, despre Pasti, de pilda, zice: “În ziua aceea sa spui fiului tau si sa zici: Acestea sunt pentru cele ce a facut Domnul cu mine, când am iesit din Egipt” (Iesirea 13,8).

Vorbind apoi despre întâietatea primului nascut dupa legea mozaica, a Vechiului Testament, Dumnezeu zice: “Când, însa, te va întreba dupa aceea fiul tau si va zice: Ce înseamna aceasta?, sa-i spui: Cu mâna puternica ne-a scos Domnul din pamântul Egiptului, din casa robiei. Ca atunci când se îndaratnicea Faraon sa ne dea drumul, Domnul a omorât pe toti întâii-nascuti în pamântul Egiptului, de la întâi-nascutul oamenilor pâna la întâi-nascutul dobitoacelor. De aceea jertfesc eu Domnului pe întâi-nascutul de parte barbateasca si pe tot întâi-nascutul din fiii mei îl rascumpar” (Iesirea 13,14-15). Cu acestea un parinte îsi conduce fiul spre cunoasterea lui Dumnezeu. Copiilor, Dumnezeu le porunceste de asemenea în multe locuri din Biblie sa aiba grija de parinti si îi cinsteste pe aceia care se poarta cu respect fata de cei ce le-au dat nastere; pe acestia Dumnezeu îi face înca si mai dragi parintilor, în schimb, pe cei nerecunoscatori îi pedepseste.

Când cineva ne încredinteaza un copil si ne face responsabili pentru el, ne obliga sa-l ocrotim si sa ne purtam cu el cu cea mai mare grija prin cinstea pe care ne-o arata lasându-l în grija noastra. Si noi îl ocrotim daca nu pentru altceva, macar de rusine si de teama de a nu-i trada încrederea, fiindca ce are el mai scump se afla în mâinile noastre. Daca, însa, acest om este mânios si se aprinde mai iute decât unii la ocari si daca mai e si înclinat sa dea pedepse aspre, cu atât mai mult suntem îndemnati sa ne facem datoria.

Dumnezeu la fel a facut. Numai ca El a mai adaugat o a treia legatura, dar poti s-o consideri chiar pe primul loc, legatura de rudenie, legatura naturala dintre parinti si copii. Dumnezeu a dat-o ca sa-i oblige pe parinti sa nu-I dispretuiasca poruncile si sa nu se simta împovarati de obligatia de a creste copii. Si voind sa împiedice slabirea acestei legaturi din cauza purtarii necuviincioase a copiilor, voind s-o împiedice sa se destrame, Dumnezeu a consfintit-o dând pedepse si lasându-le si parintilor dreptul de a-si pedepsi copiii. Astfel El a lasat prin lege sa se supuna copiii, parintilor, care au dreptul sa fie severi cu ei, dar, în acelasi timp a pus în parinti iubirea pentru copiii lor.

Mai exista si un al patrulea mod în care Dumnezeu i-a legat foarte strâns pe parinti de copii. Pentru ca nu-i pedepseste numai pe copii când nu se poarta cu recunostinta cu parintii lor, si nu-i lauda numai pe ei când se cumintesc, ci îi pedepseste sau îi lauda si pe parinti odata cu acestia. Ii pedepseste aspru pe parintii care-si neglijeaza copiii si îi lauda pe cei ce, dimpotriva, se ocupa de ei.
Chiar si pe Eli, pe batrânul preot care era de altfel plin de virtute, Dumnezeu l-a pedepsit doar pentru ca nu si-a crescut fiii cu destula grija, în schimb, pe patriarhul tuturor, pe Avraam, El l-a cinstit în chip deosebit tocmai pentru marea grija cu care si-a educat fiii. Dumnezeu i-a spus lui Avraam prevestindu-i darurile multe si mari pe care avea a i le face: " … l-am ales ca sa învete pe fiii si casa sa dupa sine sa umble în calea Domnului si sa faca judecata si dreptate…" (Facere 18,19).

V-am spus toate acestea ca sa învatam ca Dumnezeu nu va fi îngaduitor cu cei nepasatori cu copiii lor, de care El se preocupa foarte mult. Nu numai ca nu le va trece cu vederea nepasarea, dar se va mânia foarte tare, cum s-a vazut în pildele aratate.
De aceea apostolul Pavel ne îndeamna mereu: "Si voi, parintilor, nu întarâtati la mânie pe copiii vostri, ci cresteti-i întru învatatura si certarea Domnului" (Efeseni 6, 4). Si daca noua ni s-a poruncit sa veghem asupra sufletelor lor, pentru ca vom da socoteala, cu atât mai mult va da socoteala tatal care le-a dat nastere, i-a hranit si împreuna cu care locuiesc sub acelasi acoperis.

Asa cum nu se poate dezvinovati si nu poate cere iertare pentru propriile sale pacate, tot asa nu se poate dezvinovati pentru pacatele copiilor. Tot apostolul Pavel ne-a aratat-o. El a legiuit cum trebuie sa se poarte parintii cu copiii lor, de vreme ce au putere asupra lor, si le-a spus ce li se cere neaparat, cerându-le de asemenea si sa aiba grija de ei, pentru ca nu exista iertare daca copiii se distrug din pricina greselilor lor.

Rautatea nu este un lucru firesc la oameni

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Daca rautatea ar fi fost un lucru firesc printre oameni, oricine s-ar putea dezvinovati foarte usor, spunând: sunt rau pentru ca asa e firea mea. Dar, de vreme ce noi însine, prin propria noastra vointa, putem fi buni sau rai, ce justificare va avea cel care a permis ca cea mai draga fiinta din lume sa se piarda si sa devina rea? Ca nu a voit sa-l învete de bine? Nici un tata n-ar putea sustine acest lucru, pentru ca natura îl contrazice, îndemnându-l necontenit la bine. Ca n-a putut? Nici acest lucru n-ar fi fost posibil, fiindca ocrotirea copilului este usoara si simpla. De ce?

Pentru ca un parinte îsi creste copilul de prunc, pentru ca numai el are putere asupra lui si pentru ca-l are totdeauna lânga sine, în casa.

De ce se distrug copiii. Parintii - ucigasi de copii

din "Parinti, copii si cresterea lor"

De nicaieri de altundeva nu vine distrugerea copiilor decât dintr-un interes exagerat al parintilor pentru cele ale traiului. Ei se straduiesc sa le asigure un trai fericit si atât. De aceea, vrând nevrând, îsi neglijeaza atât propriul suflet cât si pe cel al copiilor. Pe parintii acestia - si sa nu creada cineva ca vorbesc la mânie - i-as socoti mai rai chiar decât ucigasii de copii. Acestia din urma, ucigând, desfac sufletul de trup, dar cei de care vorbesc eu, parintii neglijenti, le arunca si trupul si sufletul în focul iadului.

Oricum toti oamenii mor, este o lege a firii ca trupul sa moara, dar copiii care au parinti nepasatori ar fi putut evita moartea sufletului spre care i-a dus tocmai nepasarea si neglijenta parintilor lor. Oricum moartea trupului va disparea definitiv la înviere, dar de moartea sufletului nimeni nu va putea scapa, niciodata. Pentru ca un suflet mort nu se va mântui niciodata, ci e condamnat sa ispaseasca o pedeapsa vesnica.

Pe buna dreptate îi putem socoti pe acesti parinti mai rai decât ucigasii de copii. Nu este acelasi lucru sa-ti ascuti sabia si s-o pui la gâtul unui copil cu a distruge sufletul unui copil si a-l duce la pierzanie, ceea ce e mult mai cumplit. Pentru ca nimic nu e mai pretios pentru noi decât sufletul. (Apologia vietii monahale, cartea a III-a)

Adevarata educatie este respectul fata de Dumnezeu

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Adevarata întelepciune si adevarata educatie nu sunt altceva decât respectul fata de Dumnezeu. Si sa nu creada cineva ca as vrea sa îndemn parintii sa-si lase copiii necultivati. Daca cineva ne asigura mai întâi strictul necesar, desigur, as vrea apoi sa avem si restul, ceea ce e mai putin necesar. Daca temelia unei case se clatina si casa este în primejdie sa cada, ar fi de-a dreptul o neghiobie si o nebunie sa alerge cineva dupa ajutor la cei ce varuiesc si nu la constructori. Tot asa n-are rost sa mai stai la discutie, când casa sta bine în picioare si peretii sunt rezistenti si drepti, daca trebuie sau nu sa-i lasi pe zugravi s-o zugraveasca si s-o picteze.
(Apologia vietii monahale, cartea a III-a)

Roadele bunei cresteri

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Tata nu este numai cel ce da nastere si e un lucru pe care l-ar marturisi si parintii însisi care, vazându-si odraslele ajunse pe culmile pacatului, le înstraineaza si le alunga ca si cum n-ar fi ale lor. Nu-i poate opri nici macar legea firii, rudenia lor strânsa si naturala, nici nasterea si nimic

altceva.
(Apologia vietii monahale, cartea a III-a)

Ana, mama lui Samuel

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Daca femeile au putut sa-L convinga pe Dumnezeu sa le stea alaturi si sa le ajute sa-si creasca copiii, cu atât mai mult am putea si noi sa-o facem, daca dorim.

A fost o data o femeie din neamul iudeilor pe care o chema Ana. Aceasta femeie a nascut un baiat si desi nu mai spera sa mai nasca înca unul, pentru ca si pe acesta îl dobândise varsând multe lacrimi (era stearpa si mereu pricina de batjocura pentru potrivnica ei), si-a tinut pruncul lânga ea numai atât cât era nevoie ca sa-l alapteze. Dupa ce l-a întarcat, l-a luat si l-a daruit lui Dumnezeu si l-a rugat apoi, când a mai crescut, sa nu se mai întoarca acasa, ci sa locuiasca în templul Domnului. Daca vreodata îi era dor de el, ca unei mame adevarate, nu-l chema pe copil sa vina acasa, ci împreuna cu sotul ei mergea la templul Domnului sa-si vada fiul, pentru ca îl daruise deja cu totul lui Dumnezeu.

Copilul Anei a ajuns atât de vestit, de întelept si de virtuos, încât, atunci când Dumnezeu Si-a întors fata de la poporul evreu din pricina rautatii sale si nu-i mai trimitea prooroci si proorociri, acest copil L-a întors din nou cu fata spre popor, numai prin marea lui virtute si întelepciune si L-a convins pe Dumnezeu sa le trimita iarasi profetii ca înainte. Si a facut aceasta nu dupa ce crescuse, ci copil fiind: "Si pruncul Samuel slujea Domnului sub povata preotului Eli, în zilele acelea cuvântul Domnului era rar si nici vedeniile nu erau dese" (I Regi 3,1). Asadar Dumnezeu, chiar si asa stând lucrurile, pruncului Samuel tot îi trimitea profetii.

Acesta este câstigul când dedicam lui Dumnezeu o parte din ce este al nostru si renuntam pentru El nu numai la bani sau la alte bunuri, ci chiar la copiii nostri.

Daca avem porunca sa facem astfel pentru a ne salva propriul suflet, cu atât mai mult trebuie s-o facem si pentru altii. La fel a procedat si patriarhul Avraam, facând ceva înca si mai grozav, gata fiind sa-l sacrifice pe fiul sau cel mai iubit.

Într-adevar, mai înainte de orice îi avem pe copiii nostri. Daca îi predam Domnului, El îi va ocroti mai bine decât noi, pentru ca grija Lui e mult mai mare. Nu vedeti ca la fel se întâmpla si în casele celor bogati? Nu-i veti vedea pe fiii bogatilor nici atât de straluciti, nici atât de puternici, în schimb cei carora împaratii le încredinteaza administrarea si paza tezaurului lor, odata îndepartati de parinti, capata atâta curaj si se bucura de atâtea favoruri si de atâta atentie, încât devin mai bine-vazuti si mai faimosi decât ceilalti slujitori de la curte, ajungând sa para mai degraba stapâni decât slujitori. Asadar, daca oamenii sunt atât de binevoitori si buni cu cei ce-i slujesc, cu atât mai mult Dumnezeu îsi va revarsa bunatatea nemarginita asupra celor ce-L slujesc.

Plata pentru buna-crestere

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Daca unii copiii au avut parte de mângâiere de la Dumnezeu pentru virtutea parintilor lor, cu atât mai mult unii parinti au avut parte de bunatatea Lui pentru faptele bune ale copiilor lor. în Vechiul Testament exista numai dreptul natural, în timp ce la noi exista si dreptul ce provine din buna-crestere, care e superior celui natural. Ca sa va convingeti, o sa va spun tot din Scriptura.

Este vorba despre Iezechia. El însusi era plin de virtute si se temea de Dumnezeu, dar nu avea suficienta trecere la El numai din faptele lui, încât sa înfrunte o mare primejdie. Dumnezeu i-a spus ca-l va scapa pentru virtutea parintelui sau: "Caci Eu voi pazi cetatea aceasta, ca sa o izbavesc pentru Mine si pentru David, robul meu " (IV Regi 19,34). La rândul sau, apostolul Pavel îi scria lui Timotei: "Dar ea se va mântui prin nastere de fii, daca va starui, cu întelepciune, în credinta, în iubire si în sfintenie" (I Timotei 2,15).

Pe Iov Scriptura îl lauda pentru darurile sale, de pilda pentru faptul ca era drept, sincer si bine-credincios, dar si pentru grija pe care o avea fata de copiii sai. Aceasta grija nu se marginea în a le asigura bogatie, nici la a-i face vestiti si oameni de vaza. Dar ce dorea Iov pentru copiii sai? Tot Scriptura ne spune: "Si apoi, când ispraveau zilele petrecerii lor, Iov chema si sfintea pe feciorii sai si se scula dis de-dimineata si aducea arderi de tot, dupa numarul lor, al tuturor, caci Iov zicea: " Se poate ca feciorii mei sa fi pacatuit si sa fi cugetat cu pacat împotriva lui Dumnezeu. Si asa facea Iov mereu" (Iov 1,5).

Noi, care îndraznim atâtea împotriva lui Dumnezeu, în ce fel ne putem apara? Daca Iov, care a trait înainte de har, înainte de lege, care n-a auzit învataturile Domnului, se îngrijea atât de mult de copiii sai, cine ne va mântui pe noi, care astazi avem atâtia învatatori, atâtea exemple, atâtea modele si atât de multe sfaturi si nu le urmam? Nu numai ca nu ne temem pentru pacatele noastre ascunse, dar nici pentru cele facute la lumina nu ne caim si nu numai ca nu ne caim, ci îi alungam de lânga noi si pe cei ce vor sa ne îndrepte.

Pe Avraam, pe lânga celelalte virtuti ale sale, de care am pomenit mai înainte, l-a facut slavit si marea lui ascultare de Dumnezeu.

Sa-i pregatim slujitori Domnului

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Având atâtea exemple, sa-I pregatim Domnului slujitori iscusiti. Daca cei ce organizeaza întreceri si spectacole în oras sau cei ce se ocupa de pregatirea soldatilor împaratului sunt tinuti

la mare cinste, ce rasplata e firesc sa avem noi, care crestem barbati viteji si virtuosi lui Dumnezeu, chiar îngeri, pot spune.

Sa facem, asadar, tot ce putem ca sa le lasam mostenire bogatia dreptei-credinte si a respectului si temerii de Dumnezeu, care nu piere si care îl însoteste pe om si dupa moarte. O bogatie care se dovedeste foarte folositoare nu numai în viata aceasta, ci si în cea de dincolo. Bogatia lumeasca nu ne va urma dupa moarte, ba chiar adesea si aici, pe pamânt, se duce repede, distrugându-i si pe cei ce o au. Dimpotriva, bogatia credintei si a evlaviei si aici si dincolo ramâne neatinsa, ne ocroteste si ne tine nevatamati. Spune iarasi Scriptura: "Cautati mai întâi împaratia lui Dumnezeu si dreptatea Lui, si toate acestea se vor adauga voua" (Matei 6, 33).
(Apologia vietii monahale, cartea a III-a)

Griji fara rost

din "Parinti, copii si cresterea lor"

De cum se naste copilul, tatal se da peste cap si se ocupa nu de cum ar trebui sa-i rânduiasca viata cum se cuvine, ci de cum s-o împodobeasca si de bijuteriile si de hainele pe care acesta le va purta.

De ce, omule? Bine, tu le porti, dar de ce vrei sa-l înveti si pe copil cu aceasta nebunie pe care înca n-o cunoaste?

De ce-i atârni podoabe la gât? Ti-ar trebui un profesor bun care sa-ti educe bine copilul, nu aur.

Îi lasi plete, dupa portul femeiesc, facându-l sa semene cu o fata si în felul acesta îi slabesti si îi înmoi firea puternica, barbateasca. Din prima clipa sadesti în el iubirea pentru bani si îl convingi sa-i placa numai lucrurile nefolositoare. De ce uneltesti împotriva lui? De ce-l înveti sa se lase ademenit si sa caute cu ardoare cele trupesti? Spune Scriptura: "… necinste este pentru un barbat sa-si lase parul lung …" (I Corinteni 11,14). Nu asa e dupa fire. Nu o doreste Dumnezeu, ba, dimpotriva, El cere barbatilor sa-si tunda parul. Parul lung tine de credintele si de superstitiile vechilor greci.

Multi îsi atârna cercei de aur si în urechi, când nici fetele n-ar trebui sa poarte. Voi si pe baieti îi duceti la pierzare.

Lucruri mici, dar importante

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Poate multi dintre voi vor râde de ce spun, socotind ca sunt lucruri fara importanta. Dimpotriva, sunt foarte importante. Daca o fetita se învata acasa cu podoabele femeiesti, când va pleca din

casa parinteasca, va fi o sotie dificila si insuportabila si îsi va împovara sotul mai ceva decât strângatorii de biruri.

V-am mai spus si alta data, raul începe sa devina greu de înfruntat si de învins atunci când nimeni nu mai vorbeste de puritate, de cumintenie, de neprihanire, nimeni nu mai vorbeste de întelepciune si de dispretuirea banilor si a slavei, nimeni nu mai vorbeste despre sfaturile si poruncile din Scriptura.

Creste un luptator pentru Hristos

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Nu încetez sa va rog si sa va implor si sa staruiesc în rugamintile mele sa dati copiilor vostri, mai înainte de orice, o buna crestere.

Daca într-adevar îti iubesti copilul, arata-i ca-l iubesti. De altfel, vei fi si rasplatit pentru asta. Asculta înca o data ce spune apostolul Pavel: "Dar ea se va mântui prin nastere de fii, daca va starui, cu întelepciune, în credinta, în iubire si în sfintenie" (I Timotei 2, 15). Daca ai impresia ca ai facut greseli nenumarate, încearca sa gasesti în ele si o mângâiere. Creste un luptator pentru Hristos. Nu spun sa nu-ti lasi fiul sa se casatoreasca sau sa-l trimiti în pustie sau sa-l pregatesti pentru viata monahala.

M-as bucura, desigur, sa fie asa si as vrea ca toti s-o doreasca, dar, de vreme ce lumea crede ca viata de monah e o viata grea, nu silesc pe nimeni s-o aleaga. Ce-ti cer eu e doar atât: creste un soldat pentru Domnul Hristos care, traind în lume, sa învete, totusi, de la cea mai mica vârsta sa fie evlavios.

Modelarea sufletului sensibil de copil

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Daca lectiile bune se întiparesc în suflet cât este înca fraged nimeni nu le va putea sterge, pentru ca, odata întiparite se vor întari ca o pecete în ceara. Copilul e înca mic si plin de teama. Se înspaimânta usor si de chipul tau si de cuvintele tale si de orice altceva. Fa uz de puterea pe care o ai asupra lui, dar asa cum trebuie. Daca fiul tau creste bine, tu vei fi primul care se va bucura si al doilea va fi Dumnezeu. Ostenindu-te pentru fiul tau, pentru tine te ostenesti.

Se spune ca perlele imediat ce le scoti din mare sunt ca apa. Daca pescarul care le scoate din cochilie e priceput, pune în palma picatura aceea si miscându-si mâna cu atentie în toate directiile, o modeleaza si îi da o forma foarte frumoasa. Daca perla proaspat scoasa apuca sa se întareasca, el nu-i mai poate da ce forma doreste. Când un material e moale e foarte usor de modelat si ia orice forma si orice chip doresti. Daca apuca însa sa se întareasca definitiv nu-i deloc usor sa-i schimbi forma sau înfatisarea.

Parintii seamana cu sculptorii

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Fiecare din voi, fie tata, fie mama, trebuie sa aveti grija de minunatele voastre statui, copiii, asa cum fac pictorii sau sculptorii cu operele lor. Pictorii, de pilda, dupa ce încep sa lucreze la un tablou, îi adauga în fiecare zi culorile care le trebuie. La fel fac si sculptorii cu piatra, scot din blocul de piatra ce e de prisos si adauga ce lipseste.

Asa sa faceti si voi. Închipuiti-va ca sunteti niste mesteri care lucreaza statui si ca statuile sunt copiii vostri. Asupra lor sa aveti concentrata toata atentia. Sculptati aceste minunate opere pentru Dumnezeu. Scoateti ce e de prisos si adaugati ce lipseste. In fiecare zi sa cercetati si sa descoperiti la copiii vostri câte o noua calitate, ca s-o sporiti si s-o îmbogatiti; la fel sa faceti si cu defectele, cum descoperiti vreunul, îndepartati-l.

Sa scoateti din radacina mai înainte de toate si cu cea mai mare bagare de seama cauza desfrânarii. Iubirea necurata si neînfrânata tulbura sufletul tinerilor. Mai bine învata-l pe copil, înainte de a ajunge s-o cunoasca, sa fie treaz si atent, învata-l sa iasa din orice stare rea spunând rugaciuni si, înainte de a spune sau de a face ceva, sa-si faca cruce.

Sufletul copilului este ca o cetate

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Închipuieste-ti ca esti un împarat stapân peste o cetate. Aceasta cetate este sufletul copilului tau. Asa si este, sufletul este o cetate. Si cum într-o cetate unii fura si altii împart dreptatea, unii muncesc serios si altii fac totul la întâmplare, asa lucreaza si în sufletul copilului gândurile si mintea. Unele gânduri sunt precum soldatii: se mobilizeaza împotriva altor gânduri care îndeamna la greseli; altele au grija de omul întreg, de trup si de locuinta, asa cum fac locuitorii unei cetati.

Si, în sfârsit, alte gânduri povestesc lucruri care împing la desfrâu, asa cum fac desfrânatii dintr-o cetate, în timp ce altele vorbesc despre lucruri serioase si cuviincioase, cum fac înteleptii. Altele se aseamana cu femeile noastre, altele spun lucruri fara minte ca si copiii. Alte gânduri, în sfârsit, se aseamana cu sclavii, primesc porunci ca si ei, iar o ultima categorie se aseamana cu nobilii si cu oamenii liberi ai unei cetati.

Avem nevoie, asadar, de legi ca pe cele rele sa le alungam si sa le dezradacinam, iar pe cele bune sa le primim si sa le îmbratisam. Trebuie, iarasi, sa nu lasam gândurile rele sa se razvrateasca împotriva celor bune. Daca într-o cetate cineva face o lege care da multa libertate hotilor, acesta a distrus totul.

Iar daca soldatii nu-si folosesc mânia cum trebuie, tot asa, distrug totul sau, daca vreunul îsi paraseste pozitia si încearca sa ia pozitia altuia, da peste cap ordinea unei batalii. Aceleasi lucruri se petrec si în sufletul copilului.

Legile cetatii

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Asadar, sufletul copilului este o cetate abia zidita în care locuiesc si straini lipsiti de experienta, ce nu cunosc viata locuitorilor ei. Pe acesti nou-veniti este foarte usor sa-i învete cineva bunele obiceiuri. Daca printre ei sunt unii deja batrâni, care au dus o viata pacatoasa, acestia greu îsi mai schimba obiceiurile, desi nu e imposibil. Daca vor, si ei îsi pot schimba felul de viata. Strainii tineri, însa, si nestiutori în ale vietii accepta cu usurinta legile noi ale cetatii unde au venit sa locuiasca.

Stabileste si tu în cetatea care este sufletul copilului tau legi aspre, de care el sa se teama, si protejeaza-le apoi, având grija sa nu le încalce. Altfel la nimic nu foloseste sa ai legi daca cei ce le încalca nu sunt pedepsiti.

Stabileste legi si ai grija sa fie respectate întocmai, pentru ca noi suntem cei ce facem legile lumii si chiar astazi zidim o cetate.

Sa presupunem ca zidurile si portile sunt cele patru simturi. Trupul întreg, sa spunem, ar fi ca un zid ale carui porti sunt: ochii, limba, auzul, mirosul si daca vrei, si pipaitul. Prin aceste porti intra si ies locuitorii. Acestia sunt gândurile care fie pier, fie rodesc.

Poarta limbii

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa purcedem! Sa intram mai întâi pe poarta limbii, pentru ca e cea mai importanta. Sa-i facem mai întâi de toate canaturi si zavoare, dar nu din lemn, nici din fier, ci din aur. Într-adevar, aceasta poarta este de aur, pentru ca în cetatea aceasta nu va locui un om obisnuit, ci împaratul tuturor, daca e bine facuta. Si pe masura ce copilul învata sa vorbeasca, vom sti si unde asezam palatul împaratului.

Sa-i facem, asadar, canaturi si zavoare din aur, care sunt cuvintele lui Dumnezeu, cum spune profetul: "Cât sunt de dulci limbii mele cuvintele Tale, mai mult decât mierea, în gura mea" (Psalmul 118, 103). Sa-i învatam pe copii sa aiba mereu pe buze aceste cuvinte, chiar si atunci când sunt la plimbare, dar nu asa la întâmplare sau doar din când în când, ci neîntrerupt. Iar canaturile sa nu le îmbracam doar într-o foita de aur, ci sa le facem cu totul din aur, sa le facem groase si grele si sa fie împodobite cu pietre pretioase, dar nu doar pe deasupra, ci pietrele sa fie încrustate în aur.

Zavorul canaturilor sa fie crucea lui Hristos, sa fie facut în întregime din pietre pretioase si sa fie asezat de-a curmezisul în mijlocul canaturilor.

Dupa ce facem cum am spus mai înainte canaturile din aur, groase si puternice si dupa ce asezam zavorul din pietre pretioase, sa-i facem si pe locuitorii cetatii vrednici de o asemenea poarta. Si cine sunt acestia? Sunt cuvintele cuviincioase si sfinte pe care trebuie sa-i învatam pe copii sa le spuna. Sa îndepartam dupa aceea cu grija orice strain corupt ca sa nu-i perverteasca pe locuitorii cetatii noastre. Sa îndepartam adica cuvintele ironice, batjocoritoare si jignitoare, cuvintele fara sens, cele de rusine, cele lumesti.

Apoi nimeni sa nu intre pe aceasta poarta în afara de împarat. Ea sa ramâna deschisa numai pentru El si pentru suita Lui, sa se spuna si despre ea: Aceasta este poarta Domnului; dreptii vor intra prin ea" (Psalmul 117,20) sau: "Din gura voastra sa nu iasa nici un cuvânt rau, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuinta, ca sa dea har celor ce asculta" (Efeseni 4, 29). Aceste cuvinte ale sfântului apostol Pavel sunt cuvinte de multumire adresate lui Dumnezeu si chiar cântari sfinte. Sa-i învatam pe copiii nostri sa vorbeasca numai despre Dumnezeu si despre întelepciunea cereasca.

Cum? Fiind noi judecatori severi ai faptelor lor. Este usor când e vorba de un copil, pentru ca el nu lupta pentru bani si nici pentru slava, nu-l intereseaza femeile sau copiii sau casa. Deci, ce prilej ar avea sa spuna lucruri jignitoare sau sa blesteme? Toata lupta lui se margineste la cei cu care sta de vorba.

Spune-i ca e lege sa nu insulte si sa nu vorbeasca urât nimanui, sa nu jure si sa ocoleasca certurile. Daca vezi ca încalca aceasta lege pe care tu i-ai dat-o, pedepseste-l, uneori mai aspru, alteori doar dojeneste-l cu cuvinte care sa-l doara, altadata cu un canon sau vorbeste-i frumos, convinge-l si promite-i ce vrei tu.

Sa nu-l lovesti si sa nu-l obisnuiesti cu bataia. Daca îl vei obisnui cu bataia, va învata sa nu-i mai pese si atunci totul s-a naruit. Sa stie de frica, desigur, nuiaua, dar sa nu-l bati. Sa-i arati biciul, dar sa nu-l biciuiesti. De asemenea, sa nu-ti duci la împlinire amenintarile. Sa-i dai, însa, de înteles ca amenintarile se vor adeveri daca staruie în greseala.

Amenintarile atunci sunt bune, când sunt crezute. Daca atunci când greseste vede ca esti îngaduitor si nu-l pedepsesti, nu-i va mai pasa de pedeapsa. Copilul trebuie sa stie ca odata ce a gresit va fi pedepsit. Nu-l pedepsi, dar fa-l sa creada ca o sa-l pedepsesti ca sa nu dispara frica. Frica trebuie sa ramâna ca un foc întins ce distruge toti maracinii de peste tot sau ca o sapa mare si ascutita care sapa foarte adânc. Daca vezi ca frica si-a tacut efectul, lasa-l, pentru ca firea noastra ne cere sa ne si simtim în siguranta.

Învata-ti copilul sa fie plin de îngaduinta si iubitor de oameni si daca-l vezi obraznic cu însotitorul, sclavul lui, nu te face ca n-ai bagat de seama, ci pedepseste-l, desi e un om liber. Astfel va sti ca daca nici cu sclavul sau nu îi este permis sa se poarte cu obraznicie, cu atât mai mult nu îi este îngaduit sa huleasca sau sa arunce cu vorbe rele în aproapele sau, om liber si de acelasi rang cu el. închide-i gura la cuvintele rele. Daca-l vezi vorbind urât cuiva, opreste-l si întoarce-i cuvintele de cearta spre propriile lui greseli.

Sfatuieste-o si pe mama sa sa faca la fel si pe pedagog si pe sclavul care-l însoteste, ca împreuna sa fie paznicii lui. Sfatuieste-i sa vegheze ca nu cumva sa-i iasa pe gura, adica prin portile sale de aur, vreunul din acele gânduri viclene.

Sa nu crezi, te rog, ca-ti va lua mult timp. Daca-i arati înca de la început severitate, îl faci sa se teama de pedeapsa si pui în jurul lui atâtia paznici; astfel sunt de ajuns doua luni ca sa-l înveti cum sa se poarte si sa nu mai uite.

Aceasta poarta a limbii va deveni vrednica de Domnul Iisus Hristos când nu va mai rosti nici un cuvânt rusinos, nici batjocoritor, nici glumet, nici fara rost, ci numai cuvintele care I se potrivesc Domnului. Daca cei ce-si pregatesc copiii pentru armata îi învata cum sa traga cu arcul, cum sa poarte mantia soldateasca si cum sa calareasca, cu atât mai mult trebuie sa-i învete pe copii, de mici, sa poarte aceste vesminte si aceste podoabe împaratesti, fiindca ei sunt soldatii împaratiei ceresti.

Sa învete, asadar, sa cânte pentru Dumnezeu ca sa nu li se dea prilejul sa cânte cântari rusinoase si desantate sau sa spuna povesti usuratice.

Asa sa-si pazeasca poarta limbii si doar gândurile potrivite cu Domnul sa fie socotite locuitori ai cetatii lui Hristos. Sa-si omoare celelalte gânduri, asa cum albinele omoara trântorii, nelasându-i sa iasa afara si sa faca zgomot.

Poarta auzului - ce ne învata Sfânta Scriptura

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa mergem acum la o alta poarta, apropiata de cea a gurii, anume la poarta auzului. Daca pe prima cetatenii cetatii pot doar sa iasa si nu sa intre, prin aceasta ei pot doar sa intre si nu sa si iasa. Aceste doua porti sunt foarte asemanatoare. Daca poarta auzului nu lasa sa intre nici un gând pervertit sau pervertitor, atunci nici gura nu sufera. Daca copilul nu aude cuvinte rusinoase sau pline de rautate sau de viclenie, atunci nici nu spune astfel de cuvinte. Invers, daca îsi lasa auzul larg deschis spre toate, va distruge si gura si va provoca o mare tulburare tuturor cetatenilor cetatii sufletului.

Prin urmare, copiii nu trebuie sa auda nimic necuviincios, nici de la sclavi sau de la servitori, nici de la pedagogul lor si nici de la doica. Copiii sunt ca plantele, au nevoie de mai multa îngrijire când sunt mai fragile. Sa ne straduim sa le gasim o doica buna ca înca de la început sa nu primeasca nimic rau si dezvoltarea lor sa aiba o temelie sanatoasa.

Sa nu asculte, de asemenea, nici povesti babesti sau viclene sau prostesti de genul "cutare a sarutat-o pe cutare; printul si printesa au facut asa si asa". Nimic de felul acesta, ci povesti simple, fara intrigi, spuse de parinti sau de sclavul însotitor, nu, însa, de toti sclavii. Sa nu se permita tuturor sclavilor sau servitorilor sa se amestece în educatia copilului, ci numai acelora care au fost încercati si care s-au dovedit vrednici de o asemenea însarcinare. Sa-i chemam sa ne ajute numai pe aceia care s-au dovedit priceputi sa ne sprijine în modelarea statuii noastre, care este sufletul copilului.

Gânditi-va, daca am fi constructori si am zidi casa unui mare nobil, n-am lasa orice rob sa ia parte la construirea ei, ci i-am lasa numai pe cei mai priceputi. Tot asa, noi acum construim o cetate pentru împaratul ceresc si îi zidim si pe locuitorii acestei cetati. Vom permite tuturor sa se amestece ? Nu, îi chemam sa ne ajute numai pe sclavii potriviti pentru o asemenea lucrare. Iar daca niciunul nu este potrivit, atunci sa cautam un om liber pe care sa-l platim cu simbrie, un barbat plin de virtute caruia sa-i încredintam cu inima împacata educatia copilului nostru.

Asadar, copiii sa nu asculte istorii lumesti. Dupa ce-si termina lectiile, pentru ca sufletului îi place sa asculte povesti, spune-i numai din acelea din care lipsesc purtarile asa-zise jucause sau usuratice, de fapt, copilaresti. Tu cresti un întelept, un luptator al lui Hristos si un locuitor al cetatii cerurilor.

Spune-i pentru început urmatoarea istorie (Facerea cap. 4): "Era o data un tata care avea doi fii". Te opresti putin si continui: "Copiii erau frati buni nascuti de aceeasi mama. Unul era mai mare si celalalt mai mic. Cel mare era agricultor, iar cel mic pastor. Mezinul îsi pastea turmele prin vai si prin izlazuri". Sa-i spui povestea cu farmec ca sa-l încânti si sa nu oboseasca ascultând-o. "Cel mare semana grâne si sadea copaci. Odata au vrut sa-L cinsteasca pe Dumnezeu si sa-I aduca jertfe. Pastorul a luat ce avea el mai bun în turma si I-a oferit lui Dumnezeu".

Nu e mai bine decât sa-i spui de oi cu lâna de aur sau povesti înspaimântatoare cu monstri? O asemenea istorie din Scriptura are ea însasi puterea de a-i trezi sufletul, nu-i nevoie sa mai inventezi si altceva.

"Pentru ca cel mic, pastorul, Ii adusese lui Dumnezeu ce avusese el mai bun, pe îndata s-a coborât foc din cer care a luat ofrandele si le-a pus pe jertfelnicul ceresc. Fiul cel mare n-a facut la fel. El si-a îndesat în hambare cele mai frumoase roade si I le-a adus lui Dumnezeu pe cele mai putin bune. Dumnezeu nu le-a primit, Si-a întors fata de la ele si le-a lasat sa zaca nemistuite de focul Sau pe pamânt, pe când jertfele fratelui mai mic le-a primit cu bucurie ".

Asa se întâmpla si cu arendasii de pe marile mosii. Când vin la stapânul mosiei sa-si plateasca darile, mosierul pe unul îl primeste în casa, dar pe altul îl tine afara. Este tocmai istoria lui Cain si a lui Abel.

Care-i sfârsitul? "Fratele cel mare s-a mâhnit pentru ca Dumnezeu l-a dispretuit si a fost mai prejos decât fratele lui mai mic si tot umbla întunecat la fata. Dumnezeu l-a întrebat: "De ce esti suparat? Nu stiai ca lui Dumnezeu îi aduci bucatele? De ce nu M-ai cinstit cum se cuvenea? De ce anume M-ai putea învinui? De ce nu Mi-ai oferit bucatele cele mai bune?"

Si daca crezi ca trebuie sa folosesti cuvinte simple, poti sa-i spui asa: "Si fratele cel mare, neavând ce sa mai raspunda, n-a scos nici un cuvânt" sau, mai bine spune-i: "a tacut". Vazându-l apoi pe fratele cel mic, cel mare i-a zis: "Sa mergem pe câmp". Si, dupa ce l-a atras acolo cu gânduri viclene, l-a ucis crezând ca Dumnezeu n-avea de unde sa stie de fapta lui. Dar Dumnezeu a venit la el si l-a întrebat: "Unde este fratele tau ?" Si acela I-a raspuns: "Nu stiu, sunt eu oare pazitorul fratelui meu?". Iar Dumnezeu i-a mai zis: "Uite, sângele fratelui tau striga din pamânt catre Mine".

Sa stea lânga voi si mama când îi spui povestea, ca sa ajute si ea si sa intervina întrebând curioasa: “Ce s-a întâmplat dupa aceea?” Si tu sa-i raspunzi: “Dumnezeu l-a luat la ceruri pe fratele cel mic care aici pe pamânt a murit, dar care acolo în cer mai traieste si azi”.

Din astfel de istorii copilul întelege ce este învierea. Exista tot felul de povesti pline de întâmplari fantastice, cu zei, care se spun copiilor, dar ei nu stiu ce este acela un zeu. Un copil îsi închipuie o minune prin care un om a devenit ceva mai mult decât era. Cu atât mai mult ascultând istoriile Bibliei va crede în înviere si va crede ca sufletul sau se va înalta la cer.

“Si Dumnezeu l-a luat la ceruri pe fratele cel mic, iar pe cel mare care l-a omorât l-a lasat sa traiasca ani multi pe pamânt, având drept tovarasi teama si frica, suferind rele si chinuri nenumarate, pedepsit zi de zi”. Sa descrii în amanunt pedeapsa, încât copilul sa simta frica si sa-i spui: ” Dumnezeu i-a zis asa fratelui ramas: “Suspinând si tremurând sa traiesti pe pamânt”. Copilul, desigur, nu stie ce înseamna, de aceea explica-i: “Asa cum tremuri tu de frica în fata profesorului si nu stii, te bate sau nu te bate, asa si acela a trait clipa de clipa cu spaima-n suflet pentru ca legatura lui cu Dumnezeu nu mai era aceeasi”.

Atât îi va fi de ajuns. Sa-i spui istoria aceasta într-o seara, la masa. Mama sa i-o spuna din nou, peste o vreme si sa i-o mai spui de câteva ori; dupa ceva timp sa-i ceri sa ti-o istoriseasca si el tie ca sa se trezeasca în el încrederea în sine. Dupa ce o va fi învatat bine, descopera-i si ce ne învata. Desigur, sufletul lui stie de la sine sa deosebeasca si sa culeaga roadele, înainte de a i-o explica tu, dar, totusi, spune-i tu ce trebuie sa tina minte si ce trebuie sa învete: “Vezi ce mare rau este sa-l ucizi pe fratele tau? Vezi cât de rau este sa te ascunzi de Dumnezeu? Pentru ca El le vede pe toate, chiar si pe cele ce se fac pe ascuns”.

Daca îi semeni copilului în suflet fie si numai aceasta mica istorie biblica, nu va mai avea nevoie de pedagog, de vreme ce în mintea lui se va înstapâni teama de Dumnezeu mai presus de orice teama, tulburându-i sufletul.

Ia-l apoi de mâna si du-l la biserica si sa fie chiar în ziua în care se citeste tocmai istoria lui Cain si a lui Abel. O sa-l vezi cum va straluci de bucurie, cum va sari în sus de fericire, pentru ca el stia deja ceea ce altii aflau abia atunci. Sa-l vezi cum va voi s-o spuna el înaintea citetului si cum va întelege tot, folosindu-i nespus aceasta împrejurare. Astfel istoria aceasta simpla din Facere i se va întipari pentru totdeauna în memorie.

Mai poate câstiga si alte foloase. De pilda sa afle de la tine ca nu trebuie sa se mâhneasca când îi e rau si e bolnav si sa nu se teama de moarte, pentru ca Dumnezeu îl ia pe cel virtuos dupa moarte la Sine, în cer.

Dupa ce istoria aceasta se va fi întiparit bine în mintea copilului, mai spune-i una, tot cu doi frati (Facerea cap. 27). Zi-i asa: “Mai erau si alti doi frati, ca si ceilalti, unul mai mare si altul mai mic. Cel mare era vânator si cel mic ajuta pe lânga casa”. Istoria aceasta e înca si mai frumoasa si mai interesanta. Spune-i: “Acesti frati erau gemeni, dar pe cel mic îl iubea mai mult mama, iar pe cel mare îl iubea mai mult tata. Cel mare îsi petrecea cea mai mare parte din timp pe câmp, iar cel mic ajuta la treburile casei. Dupa ce s-au facut mari si tatal lor a îmbatrânit, acesta i-a spus celui pe care-l iubea mai mult: “Am îmbatrânit, fiul meu. Du-te pe câmp, prinde vreo

salbaticiune si adu-mi-o. O caprioara sau un iepure. Frige-mi-o si s-o manânc si sa te binecuvântez”.

Celui mic nu i-a spus nimic. Auzind mama celor doi frati ce dorea tatal sa faca, l-a chemat pe cel mic si i-a zis: “Fiul meu, tatal tau i-a poruncit fratelui tau sa-i aduca vânat sa-l manânce ca apoi sa-i dea lui binecuvântarea. Tu asculta-ma. Du-te la turma si adu-mi doi iezi bine hraniti. Eu o sa-i gatesc cum îi place tatalui tau si tu o sa îi duci sa-i manânce. Pe tine te va binecuvânta”. Tatal era deja batrân si nu mai vedea bine. Dupa ce a adus cel mic iezii, mama i-a gatit, i-a pus pe o tava si i-a dat celui mic sa-i duca tatalui, dar numai dupa ce l-a înfasurat în blana iezilor, ca sa nu-l recunoasca, pentru ca cel mic nu avea par pe trup cum avea fratele lui.

Asa l-au înselat pe tatal care a crezut ca fratele cel mare i-a adus mâncarea. Asadar tatal l-a binecuvântat pe fiul cel mic, crezând ca era cel mare. Dupa aceasta, cel mare a venit si el de la câmp aducând vânatul. Când a vazut ce se petrecuse a scos un strigat de disperare si a plâns”.

Fii atent câte lucruri bune poti sa-l înveti pe copil de aici. Nu-i spune toata istoria. Fii atent, repet, câte lucruri bune poti sa-l înveti. Mai întâi faptul ca fiii trebuie sa-si respecte parintii, vazând cât de pretuita este binecuvântarea tatalui, încât ar îndura lovituri peste lovituri, numai ca nu cumva sa auda blestem din gura parintilor.

Daca povestea unui strain este în stare sa tina sufletul unui copil în frâu, aceasta deoarece copilul este convins ca e adevarata, cum nu-l vor înfrâna istoriile adevarate si cum nu-l vor umple de frica? Copilul trebuie sa învete sa-si înfrâneze stomacul. Spunându-i-o, trebuie sa-l ajuti sa înteleaga ca la nimic nu i-a folosit fratelui celui mare faptul ca era întâiul-nascut, pentru ca nu-si înfrâna pântecele, tradând darul de a fi primul nascut.

Dupa ce copilul tau o va învata bine si pe aceasta, într-o seara, roaga-l sa ti-o spuna. Zi-i asa: “Nu vrei sa-mi spui istoria celor doi frati?” Si daca începe sa-ti spuna istoria lui Cain si a lui Abel, opreste-l si zi-i: “Nu pe aceasta o vreau, ci istoria celorlalti doi frati, cea în care tatal a dat binecuvântarea”. Adu-i apoi aminte în câteva cuvinte, dar nu-i spune nici un nume. Dupa ce ti-o va povesti, poti sa-i spui si continuarea. Povesteste: “Asculta ce s-a întâmplat mai departe. Fratele cel mare a vrut sa-l ucida pe cel mic, asa cum era în prima poveste.

A asteptat sa moara tatal, dar mama a aflat ce avea de gând si l-a sfatuit pe cel mic sa fuga de acasa si sa se ascunda”. Spune-i apoi despre întelepciunea fratelui celui mic. E adevarat, copilul nu prea întelege, dar e posibil ca, daca are râvna si tu stii cum sa-i vorbesti cât mai limpede, pilda aceasta sa rodeasca în mintea lui frageda. Sa mergi apoi mai departe cu istorisirea: “Fratele cel mic, dupa de a fugit de acasa ca sa se ascunda, a ajuns într-un loc pustiu si nu avea pe nimeni cu el, nici sclav, nici doica, nici pedagog.

El s-a rugat la Dumnezeu asa: “Doamne, da-mi pâine si ceva haine si scapa-ma”. Dupa ce a rostit acestea cuprins de durere, l-a luat somnul, a adormit si a visat o scara care ajungea pâna la cer. Pe scara urcau si coborau îngerii lui Dumnezeu, iar sus, în capul scarii statea Dumnezeu Insusi (Facerea 28, 11-22). Baiatul I-a spus: “Binecuvânteaza-ma. Atunci Dumnezeu l-a binecuvântat si i-a dat numele Israel”.

Numele copiilor

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Vorbind despre nume, ma gândesc ca înca din primul ceas dupa ce i-am dat copilului un nume, sa-i dam împreuna cu acesta si râvna virtutii. Sa nu se grabeasca nimeni sa boteze copilul ca pe stramosii sai, tata, mama, bunic sau strabunic, ci ca pe cei drepti, martiri, episcopi sau apostoli, încât numele sa-i fie un prilej si un îndemn de a-i imita. Un copil sa se numeasca Petru, altul Ioan si tot asa cu numele celorlalti sfinti.

Si va rog, lepadati obiceiurile idolatre. Nu-i mica rusinea sa se tina într-o casa de crestini obiceiuri pagâne. E chiar de râsul râsului! Sa aprinda lampi si sa vada care se stinge mai repede si lucruri de felul acesta care-i duc la ruina pe cei ce le fac. Si sa nu credeti ca sunt marunte.

Aceasta este rugamintea mea catre voi: dati copiilor numele sfintilor si ale dreptilor. Sigur, înainte era firesc sa li se dea numele stramosilor, ca o mângâiere pentru pierderea lor, dar si pentru ca se credea ca o ruda continua sa traiasca dupa moarte odata cu numele dat unui copil din familie. Dar de mult nu se mai face asa. Vedem ca cei drepti nu mai tin obiceiul. De pilda Avram l-a nascut pe Isaac, iar Iacov si Moise nu poarta numele stramosilor lor.

La câta virtute îndeamna un nume, ce exemplu poate da, nu-i asa? Ce alt motiv putem gasi ca sa schimbam obiceiul de care vorbeam, decât acesta, ca numele aminteste mereu de virtute. Chiar Scriptura ne spune: " Tu te vei numi Chefa, (ce se tâlcuieste Petru)" (Ioan 1,42). De ce? Pentru ca deja ai marturisit. Vezi si " … nu te vei mai numi Avram, ci Avraam va fi numele tau, caci am sa te fac tata a multime de popoare" (Facere 17,5 si urmatoarele). La fel, Iacov si-a schimbat numele în Israel, pentru ca L-a vazut pe Dumnezeu. De aici, de la nume, sa începem si noi sa modelam sufletul copilului nostru.

Dar, asa cum am spus: "a vazut o scara care urca pâna la cer".

Sa intre numele sfintilor în casa noastra la botezul copiilor, pentru ca numele unui sfânt nu numai ca va contribui la educarea lor, dar îi va folosi si tatalui, daca ne gândim ca va fi tatal unui Ioan, al unui Ilie, al unui Iacov. Apoi, daca numele se pun cu evlavie si spre cinstirea celor ce le-au purtat si au murit si daca dorim mai mult înrudirea cu sfintii decât cu stramosii nostri, atunci aceste nume ne vor fi de mult folos si noua si copiilor. Sa nu crezi ca daca copilul e mic, n-are importanta, ba are chiar foarte mare, pentru ca numele de sfânt este izvorul însusi al tuturor foloaselor pe care le va avea în viata.

Sa mergem, însa, mai departe cu istorisirea: "A vazut o scara ce urca pâna la cer, a cerut binecuvântare de la Dumnezeu si Dumnezeu l-a binecuvântat. De acolo s-a dus la rudele sale unde o vreme a pascut turmele".

Povesteste-i apoi despre casatorie, despre întoarcerea la casa tatalui si vei vedea ce mult îi va folosi, fii atent câte va învata: va învata de aici sa nadajduiasca în Dumnezeu, sa nu dispretuiasca

pe nimeni, chiar daca este din clasa celor nobili, sau sa nu se rusineze de saracia sa, sa rabde cu vitejie necazurile si celelalte.

Când va mai creste, spune-i istorii si mai înfricosatoare, dar, câta vreme mintea sa e înca delicata, n-o încarca cu lucruri grele, ca sa nu-l îngrozesti. De la vârsta de 15 ani poate auzi si despre gheena si dupa 18 ani e bine sa auda istoriile despre potop, despre Sodoma, despre iesirea din Egipt, în general istoriile despre pedepse, spuse foarte pe larg. De îndata ce va creste, poate asculta si din Evanghelii, despre har si despre gheena.

Cu asemenea istorii precum si cu exemple din viata ta sa-i pazesti auzul. Si daca vezi pe cineva spunându-i alte povesti, inventate, cum ziceam ceva mai devreme, sa nu-i permiti sa se mai apropie vreodata de el. Daca vezi lânga el vreun sclav ca spune mascari, pedepseste-l imediat si cearta-l cu cea mai mare severitate si asprime pentru aceasta ratacire.

Daca vezi vreo fata, sa nu-l lasi cu nici un chip sa se apropie, ca sa nu atâti flacara. Lasa lânga el numai câte o batrâna care nu are nimic în stare sa-l stârneasca pe tânar. Sa nu se apropie cu nici un chip de vreo femeie tânara, ci sa stea departe de ea ca de foc.

In felul acesta nu va spune nici o necuviinta, daca nu va auzi nimic necuviincios, ci se va hrani din istoriile pe care i le vei spune.

Poarta mirosului

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Vrei sa mergem mai departe sa vedem si poarta mirosului? Si ea poate duce în ratacire daca nu e închisa bine parfumurilor si aromelor. Nimic nu paralizeaza forta sufletului, nimic nu ne relaxeaza atât de mult cât parfumurile si miresmele care ne plac atât de mult. Dar atunci, ce sa ne placa, murdaria? - va zice cineva. Nu, nu spun asta, ca nu trebuie sa ne placa nimic, dar nimeni sa nu dea copilului mir, pentru ca odata ce mireasma ajunge la creier, i se moleseste tot trupul. Parfumurile stârnesc si placerile si exista pericolul de a cadea în mari ispite. Sa închizi bine si aceasta poarta a carei menire este aceea de a respira aer, nu parfumuri.

Unii, poate, vor râde zicând ca ne tinem de nimicuri, dar nu sunt nimicuri. Daca am trai fara parfumuri, lumea ar arata altfel, pentru ca aici se afla cheia educarii si formarii omenirii întregi.

Ochii

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Mai exista o poarta, mai frumoasa decât celelalte, dar si mai greu de pazit; se afla mai sus pe chip si e larg deschisa: poarta ochilor. Are multe ferestruici si prin ea se poate privi în afara dar si înauntru daca e bine tacuta.

Aici legile trebuie sa fie foarte stricte. Prima este aceasta: copilul nu trebuie lasat la teatru, ca sa nu fie lovit de ruina si pe poarta auzului si pe cea a ochilor. Chiar si la piata când iese cu pedagogul, acesta trebuie sa fie atent si s-o ia mai degraba pe ulicioare; trebuie sa-l sfatuiasca si pe copil sa faca la fel ca sa nu cada prada ispitelor si sa nu poata fi vazut de oameni nerusinati; oamenii gândesc vrute si ne vrute.

De asemenea, copilul trebuie sa se tunda ca sa aiba un aspect cuviincios, sa nu se îngrijeasca de tinuta mai mult decât este necesar si daca, uneori, protesteaza ca nu i se da voie sa poarte podoabe sau sa se faca frumos, sa i se spuna ca tocmai a fi natural este cea mai mare podoaba.

Ca sa nu fie tentat sa priveasca tot ce e necuviincios în jur si sa fie aparat de nerusinare e de ajuns sa-i spui istoriile cu fiii lui Dumnezeu care au pacatuit cu fiii oamenilor, cu Sodomitii, cu gheena si cu câte mai sunt de felul acesta.

Arata-i apoi alte lucruri frumoase, ca sa-i îndepartezi ochii de acele spectacole nerusinate, arata-i cerul, soarele, pamântul, florile, livezile, frumusetea cartilor. Cu ele sa-si desfete privirea si cu multe alte frumuseti care nu-i vatama sufletul.

E greu sa pazesti poarta ochilor, pentru ca înauntrul ei arde un foc si exista necesitatea fireasca despre care îti poate vorbi orice om. E bine pentru copil sa cânte imnuri dumnezeiesti. Daca în launtrul sau nu se trezeste dorinta de lucrurile de afara, atunci nici nu simte nevoia sa le priveasca. Sa nu se scalde împreuna cu femei: e un obicei rau; nici sa-l trimiti în locuri unde exista multe femei.

Sa-i spui mereu istoria lui Iosif si mai târziu, dupa ce mai creste, sa-i spui despre împaratul Cerurilor si despre minunata rasplata pe care le-o pregateste El oamenilor întelepti.

Sa-i promiti ca-i vei gasi o sotie frumoasa si ca-l vei lasa mostenitorul tau. Daca-l vezi nemultumit, ameninta-l spunându-i: “Nu vom putea gasi, fiul meu, o sotie virtuoasa daca tu nu te pazesti de desfrâu si nu te exersezi în virtute. Daca esti rabdator, de îndata ce îti gasesc o sotie cumsecade, te vei casatori cu ea”.

Daca a fost învatat de la început sa nu vorbeasca urât, atunci evlavia a prins radacini în sufletul lui. Sa-i vorbesti despre frumusetea sufletului. Picura-i în suflet întelepciunea si învata-l sa fie întelept si cuminte cu femeile. Spune-i ca daca e dispretuit de vreo roaba, aceasta arata ca gândeste ca o roaba si avertizeaza-l ca trebuie sa fie foarte atent. Mai spune-i ca cineva care vorbeste se face usor cunoscut de ceilalti, dar daca doar priveste, nu-i va patrunde nimeni în suflet si ca, atunci când e cu multa lume poate privi si stapâni numai din priviri fata pe care o doreste.

Sa nu aiba nici o legatura cu femeile si nici o femeie sa nu vada în afara de mama sa. Sa nu-i dai bani. Nimic nerusinat sa nu-i patrunda în suflet. Sa învete sa dispretuiasca viata trândava, de placeri si celelalte.

Pipaitul

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Mai exista o poarta care nu seamana cu celelalte si care se întinde pe toata suprafata trupului nostru. O numim pipait. Pare ca e închisa, dar de fapt e deschisa pentru ca lasa totul sa intre înauntru. Sa nu lasam pielea copilului sa intre în contact nici cu hainele moi, nici cu trupurile, ci s-o facem sa fie rezistenta, chiar rigida. Noi crestem un luptator pentru Hristos, acesta sa ne fie singurul gând. Sa nu dati copilului asternuturi moi si nici haine usoare si sa respectati aceste porunci întocmai.

Casele si camerele locuitorilor cetatii sufletului

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Dupa ce am asigurat bine portile, sa mergem înauntru în cetatea sufletului si sa punem alte legi. Sa vedem mai întâi care sunt casele si camerele unde locuiesc si cei tari si cei slabi în fata ispitei, adica cei desfrânati.

Se spune ca pieptul si inima, care se afla în mijlocul pieptului, alcatuiesc locuinta mâniei si a patimilor, ca ficatul este camara dorintei si ca în creier locuieste ratiunea. Se mai spune ca duhului patimas i se supun deopotriva virtutea si viciul.

Virtutea este întelepciunea si îngaduinta, iar viciul este îndrazneala si lipsa de îngaduinta, în ceea ce priveste dorinta, partea ei virtuoasa este întelepciunea si partea cea rea, cea vicioasa, este desfrâul. Iarasi, partea virtuoasa a ratiunii este cumintenia si partea cea rea este nebunia si necugetarea. Sa avem grija asadar sa se nasca numai virtuti în aceste salasuri si locuitorii cetatii sufletului, gândurile, sa fie numai gânduri bune, pline de virtute, nicidecum rele sau vicioase.

Mânia

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa mergem sa-l vedem pe cel mai tiran locuitor al cetatii sufletului: mânia. Mânia: nu trebuie nici s-o dezradacinam din sufletul tânarului, dar nici sa-l lasam s-o foloseasca tot timpul si peste tot. Sa-i învatam pe copii înca din pruncie ca e bine sa rabde o nedreptate când li se face lor, dar sa n-o rabde când se face altcuiva. Sa-i învatam, atunci când vad pe cineva nedreptatit, sa alerge cu toata vitejia în ajutor si sa-l apere în modul cel mai potrivit.

Cum sa rabde? Sa se exerseze cu servitorii lor. Sa nu se mânie când acestia nu-i asculta sau nu-i baga în seama si mai ales sa cerceteze cu atentie greseli lor ce se rasfrâng asupra altora.

Desigur, în toate împrejurarile tatal are putere deplina. Daca copilul încalca legile, sa fie sever si neiertator, dar când reuseste sa le respecte, sa fie ca mierea, prietenos si iubitor si sa-l rasplateasca cu daruri. Dumnezeu tot asa cârmuieste lumea, cu frica de gheena si cu fagaduinta împaratiei cerurilor. Tot asa sa ne educam si noi copiii.

Si sa dea Domnul sa fie multi si în tot locul cei care sa le stârneasca mânia, ca sa se poata exersa si sa poata învata sa îndure patima aceasta mai întâi fata de cei din familie. Sa faceti întocmai ca luptatorii care se antreneaza înaintea unei lupte în sala cu cei din echipa lor. Daca îi biruie pe ai lor, cu siguranta îi vor birui si pe adevaratii lor adversari. Copilul trebuie sa se antreneze acasa. Tata sau fratele sa fie cei care-l "necajesc" cel mai mult. Ei trebuie sa-l urmareasca cu atentie ca sa-l ajute sa iasa întotdeauna învingator în lupta cu mânia.

Sa-l stârneasca si sa-l împunga si sclavii, pe drept sau pe nedrept, ca sa învete sa-si stapâneasca mereu furia. Dar nu tatal trebuie sa-l necajeasca cel mai des, deoarece copilul nu se poate mânia pe tatal sau. Mai bine s-o faca cei de-o vârsta cu el sau sclavii, ca sa se poata exersa în a fi îngaduitor, tolerant si iertator atunci când simte ca-l cuprinde furia.

Mai exista un mod de a se exersa. Când îti vezi copilul furios, aminteste-i propriile lui greseli. Când îl înfurie vreun sclav, întreaba-l daca el n-a gresit niciodata si cum i s-ar parea daca ar fi el în locul sclavului care i-a gresit. Daca-l vezi lovindu-l sau ocarându-l pe sclav, pedepseste-l imediat. Vezi sa nu creasca nici prea moale, dar nici prea dur, adica sa fie barbat, dar un barbat îngaduitor cu semenii. Oricum va avea la rândul lui nevoie de ajutorul mâniei când va creste si va avea proprii lui copii si proprii lui sclavi.

Mânia este folositoare. Singura împrejurare în care nu avem nevoie de ea este aceea în care ne aparam pe noi însine. Apostolul Pavel niciodata nu s-a mâniat când a fost vorba sa se apere pe sine, ci numai când a trebuit sa apere niste nevinovati. Moise, la fel, s-a mâniat când l-a vazut pe fratele sau lovit de egiptean, si sa ne amintim cu câta vitejie l-a aparat, el care era cel mai blând dintre oameni. Când a fost atacat el însusi nu s-a aparat, ci a fugit. Istoriile acestea sa le spui copilului. Sunt simple si sunt tocmai bune pentru a-l învata sa-si apere portile sufletului. Pentru "cârmuirea locuitorilor" cetatii sufletului, sa alegi altele, mai profunde.

Concluzia? Sa fie lege pentru el: sa nu se apere niciodata pe sine, când e atacat sau când are de suferit, dar niciodata sa nu ramâna indiferent când vede pe altul suferind lânga el.

Tatal, de asemenea, trebuie sa-si supravegheze purtarea ca sa-l poata învata prin exemplul sau toate aceste lucruri, daca nu pentru altceva, macar ca sa nu-i strice caracterul dându-i un exemplu rau. Deci tatal va trebui sa se straduiasca sa fie mai bun decât este. Sa învete, de pilda, sa se dispretuiasca si sa-si gaseasca vini. Sa nu le ceara nimic robilor doar pentru ca este stapânul lor sau un om liber, ci sa-si faca singur tot ce are nevoie. Sa le ceara acestora sa-l serveasca numai atunci când nu se poate altfel.

De pilda un om liber nu e nevoie sa gateasca, pentru ca nu-si poate neglija îndatoririle de om liber. Daca trebuie sa-si spele picioarele, atunci sa si le spele singur. Astfel va fi iubit de sclavii sai care-l vor considera prietenul lor. Nici hainele sa nu i le aduca altcineva si nici sa astepte sa

fie ajutat la baie. Toate sa le faca singur pentru sine. Asta îl va face si puternic si smerit si bine-dispus.

Învata-l pe copil firea oamenilor si explica-i ce este un om liber si ce un sclav. Spune-i: “Fiul meu, demult, pe vremea stramosilor nostri nu existau sclavi, ci pacatul a adus robia în lume. Daca un copil se purta necuvincios cu tatal lui, drept pedeapsa devenea sclavul fratilor sai. Ai grija si tu sa nu devii sclavul sclavilor tai. Daca te mânii si faci lucruri rele, ca ei, si nu ai pic de virtute, cum nu au nici ei, n-o sa fii cu nimic mai presus decât robii. Ai grija dar sa fii mereu stapânul lor, dar nu mâniindu-te, ci purtându-te cuviincios, ca sa nu se întâmple cumva ca purtându-te ca ei, din om liber sa devii robul lor.

Nu vezi câti tati s-au lepadat de fiii lor si în locul lor au luat fii de sclavi? Te rog fii atent sa nu ti se întâmple si tie una ca asta. Eu nu ti-o doresc, dar tu esti si stapânul lor si al tau”.

Potoleste-i astfel mânia, sfatuindu-l sa se poarte cu sclavii asa cum se poarta cu fratii lui si învata-l câte ceva despre firea omului spunându-i cuvintele lui Iov: “Daca as fi nesocotit dreptul slugii sau al slujnicei mele, în socotelile lor cu mine, ce ma voi face eu, când Dumnezeu Se va ridica si ce raspuns Ii voi da, când va lua procesul în cercetare? Cel ce m-a facut pe mine In pântecele mamei mele nu l-a facut si pe robul meu ?” (Iov 31, 13-15).

Sau crezi ca întâmplator a spus apostolul Pavel ca cel ce nu stie sa-si rânduiasca propria casa nu trebuie sa-si ia asupra lui grija Bisericii lui Dumnezeu (I Timotei 3,5)? Spune-i copilului: “Daca servitorul ti-a pierdut condeiul sau ti-a spart tocul, nu te mânia, nu-l ocari, fii iertator si nu-i cere sa-ti dea altul”. In felul acesta, suportând pagube mici, va sti sa suporte si pagube mari. Sau: “Daca ti-a pierdut cureaua de la tablita sau lantisorul de bronz” - deoarece copiii sunt neiertatori când se pierd lucruri din acestea si ar prefera sa-si piarda viata decât sa-l lase nepedepsit pe cel ce le-a facut paguba.

Aici trebuie sa se înmoaie asprimea mâniei. Trebuie sa stii bine ca un copil domol si iertator în asemenea situatii, când se va face barbat va suporta usor orice pierdere. Daca are o tablita facuta din lemn bun, curata, fara nici o murdarie pe ea, cu lantisoare de bronz si tocuri cu nimic mai prejos decât cele de argint si alte lucrusoare de copil si i le pierde sau i le strica sclavul însotitor si daca nu se înfurie, deja da dovada de cea mai mare întelepciune. Sa nu-i cumperi imediat altele, ca sa nu uite repede. Sa i le cumperi când nu le mai cere sau când nu mai e de loc suparat.

Nu sunt nimicuri, sunt lucruri care privesc viata în general asa cum e ea în toata lumea. Daca are un frate mai mic, învata-l sa-l lase pe el primul sa faca ceva, iar daca n-are, sa-l lase pe sclav. Si acesta este un exemplu de mare întelepciune.

Cum se educa dorintele

din “Parinti, copii si crsterea lor”

Înmoaie-i, asadar, mânia ca sa se nasca în mintea lui numai gânduri împaciuitoare. Daca nu-l mai tulbura nimic, daca rabda cu întelegere orice pierdere, daca n-are nevoie sa fie servit si daca nu protesteaza când altcineva se bucura de mai multa cinste, de ce sa se mai mânie?

A venit vremea sa ajungem si la dorinta. Aici si cumintenia si caderea sunt de doua ori mai mari. Tânarul nu trebuie sa se desfrâneze nici singur nici cu fetele. Medicii spun ca dorinta aceasta devine foarte puternica dupa vârsta de 15 ani. Cum sa oprim fiara din launtrul nostru? Ce putem face? Ce frâu sa-i punem? Nu stiu altul decât frâul gheenei.

Mai întâi sa-l tinem pe tânar departe de spectacolele si de muzicile nerusinate si niciodata sa nu-l lasam sa se duca neînsotit la teatru. Daca totusi i-ar placea sa vada un spectacol de teatru, sa-i dam exemplul tinerilor de-o vârsta cu el care nu merg la teatru, ca si el sa vrea sa-i imite si sa-si înfrâneze dorinta, pentru ca nimic, într-adevar nimic, nu e mai eficient decât gelozia. Asa sa facem în orice situatie, mai ales daca este gelos. Gelozia e mai puternica chiar decât frica si decât promisiunile.

Sa-i oferim o compensatie aratându-i placerile nevatamatoare

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa cautam apoi sa-i oferim desfatari nevatamatoare. Sa-l ducem la oameni sfinti care-l pot face sa se simta bine. Sa-i aratam ce mult îl respectam si-l pretuim facându-i daruri, ca sufletul lui sa simta o mângâiere si sa nu creada ca nu-l respectam oprindu-l sa se duca la teatru. In locul spectacolelor acelora, ofera-i istorii sfinte, plimbari în parc si du-l sa viziteze marile monumente.

Apoi sa condamnam spectacolele de teatru spunându-i: "Fiul meu, spectacolele acelea nu sunt pentru oameni liberi. Ce sa vezi acolo? Femei dezbracându-se si spunând vorbe nerusinate? Fagaduieste-mi mie ca odata ce esti acolo nu vei asculta cuvintele acelea de rusine si ca dupa aceea nu le vei spune si tu, iar eu îti dau voie sa te duci. Dar, nu se poate sa fii acolo si sa nu auzi lucrurile acelea urâte. Tot ce se petrece acolo nu e pentru privirile tale, acelea nu sunt lucruri demne de tine".

Spunându-i acestea, sa-l sarutam, sa-l îmbratisam si sa-l strângem în brate aratându-i în felul acesta iubirea noastra. Asa o sa-l linistim si o sa-l înmuiem.

Asadar, cum spuneam mai devreme, sa nu se apropie de el nicicând vreo fata, nici vreo servitoare tânara, ci numai cele în vârsta, vreo batrânica. Sa vorbim despre împaratia cerurilor si despre cei ce au stralucit în vremurile de demult prin întelepciunea lor, necrestini si crestini, si cu exemplul lor sa-i ferecam bine poarta auzului. Daca se întâmpla sa avem si servitori întelepti, sa-i dam de exemplu. Sa-i spunem ca nu e firesc ca un sclav sa fie atât de întelept si un om liber sa fie mai prejos, mai pervertit decât un sclav.

Post si rugaciune

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Mai exista si un alt medicament: postul. Copilul trebuie sa învete sa posteasca, cel putin de doua ori pe saptamâna, miercurea si vinerea. Sa mearga apoi la biserica iar seara, când se termina spectacolele, tatal sa-l ia de mâna si sa-i arate lumea care iese de la teatru. Sa râda de batrânii

care s-au dovedit mai fara minte decât tinerii, chiar decât cei foarte tinerei, pentru ca n-au alungat flacara dorintei trezita în ei. Apoi sa-l întrebe pe copil: “Ce crezi ca au câstigat toti acesti oameni? Nimic altceva decât rusine. S-au facut de râs si de ocara în ochii lumii care-i va judeca aspru”. Facând aceasta, tatal îi va spori mult sila copilului fata de spectacolele si de muzicile desuchiate.

Si mai exista unul: rugaciunea. Copilul trebuie învatat sa se roage cu caldura si cucernicie. Si sa nu-mi spui ca nu va voi, pentru ca un copil care are o gândire corecta si este si plin de viata, se roaga cu usurinta. Exemple? Câte vrei: Daniel si Iosif. Nu-mi spune ca Iosif avea 17 ani. Gândeste-te ca el a reusit sa-si atraga iubirea tatalui sau mai mult decât ceilalti frati.

Iacov, nu era si mai tânar? Sau Ieremia. Daniel, nu avea doar 12 ani? Solomon, iarasi tot 12 ani avea când a rostit acea minunata rugaciune. Iar tânarul Samuel îsi învata el însusi învatatorul. Sa nu deznadajduim! Unui copil nu-i place sa se roage daca este foarte tânar ca suflet, nu ca vârsta, adica daca sufletul lui nu este format.

Un copil trebuie sa învete sa se roage cu cucernicie si pe cât îi este posibil, sa ia parte la privegheri, în general sa ne straduim sa-i insuflam caracterul unui om sfânt. Un copil care nici nu jura, nici nu vorbeste urât, nu înjura si nu uraste, ci în loc de toate acestea posteste si se roaga, va fi cu siguranta un om foarte întelept.

Casatoria trebuie facuta devreme

din “Parinti, copii si cresterea lor”

Si daca tot vrei sa ramâna sa traiasca în lume, sa-i gasesti o mireasa cât de repede. Sa nu astepti sa fie luat la armata sau sa-si înceapa cariera. Mai întâi ai grija ca sufletul lui sa fie în deplina rânduiala si pe urma sa capete faima printre ai lui. Nu crezi ca va fi o casnicie reusita daca sotii si-au pastrat amândoi fecioria? în primul rând sotia devine mult mai înteleapta, la fel si tânarul ei sot. Nu crezi ca iubirea lor va fi, înainte de toate, curata?

Cel mai important lucru, însa, este acesta: Dumnezeu va fi mult mai îndurator cu ei si va coplesi casnicia lor cu binecuvântari nenumarate, dat fiindca cei doi tineri s-au unit întocmai cum El a poruncit. Tânarul va pastra în minte numai iubirea pentru sotia sa si chiar daca vreodata îl va cuprinde dorinta pentru vreo alta femeie, nu se va lasa aprins de ea si o va dispretul repede si de tot.

Daca-ti lauzi fetita si îi spui ca e frumoasa, bine-crescuta, cuminte si celelalte, sa adaugi: “Vezi ca, daca nu esti harnica, logodnicul tau n-o sa te mai vrea de sotie” si apoi, ca si cum aceasta ar fi cea mai mare primejdie, se va stradui sa fie harnica si cuminte. Daca iubirea unei logodnice l-a convins pe Iacov, acel om sfânt, sa mai munceasca înca sapte ani pentru socrul sau Laban care-l înselase, cu atât mai mult acelasi lucru se va întâmpla si la noi. Spune-i tânarului ca toate rudele logodnicei si toata familia sa: tatal, mama, sclavii, servitorii, rudele, prietenii si vecinii îi urmaresc cu atentie purtarile. Leaga-l strâns înca de la început cu aceasta legatura si va deveni un om întelept. Si daca nu se va putea casatori chiar din frageda tinerete, va avea cel putin logodnica de mic, ca sa-l stimulezi si sa aiba ambitia de a fi cel mai bun.

Relatiile cu parintii duhovnici

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Mai exista un talisman al întelepciunii: sa-l vada des pe parohul bisericii unde mergeti si acesta sa-l laude mult în vazul tuturor, tatal sa se mândreasca de fata cu toata lumea si fetele sa-i arate respect când îl vad.

Astfel, istoriile din Scriptura, teama de tata si fagaduielile acestuia precum si rasplata de la Dumnezeu împreuna cu toate lucrurile bune de care au parte cei întelepti vor oferi unui copil si unui tânar cea mai mare siguranta.

Adauga si succesele la armata si în cariera. Sa-i vorbesti întotdeauna cu cel mai mare dispret de desfrâu, laudând mult întelepciunea. Daca are toate acestea, un tânar îsi va putea înfrâna usor dorintele si va avea numai gânduri curate.

Înfrânarea

din "Parinti, copii si cresterea lor"

Sa ajungem acum la lucrul cel mai important dintre toate: înfrânarea. Un copil este cuminte daca-i dedici multe eforturi. Aceasta parte a întelepciunii e întinsa si minunata, pentru ca presupune multa învatatura despre Dumnezeu, despre darurile Sale, despre gheena si despre împaratia cerurilor. Si spune Scriptura: "Frica de Dumnezeu este începutul întelepciunii" (Pilde 1, 7).

Sa-i inspiram mereu aceasta grija de a fi cumpatat, învatându-l în acelasi timp tot ce tine de om: ce este bogatia, slava, puterea. Sa învete sa le dispretuiasca si sa caute lucrurile cu adevarat bune. Sa-i amintim îndemnul: "Fiul meu, sa te temi mereu de Dumnezeu si în afara de El sa nu te temi de nimeni".

Astfel, va deveni un om adevarat, plin de haruri. Nimic nu-l face pe om sa-si piarda mintile mai mult decât patimile acestea. Ca sa devii întelept asa cum doreste Dumnezeu, e de ajuns sa te temi de El si sa judeci corect lucrurile omenesti. Culmea întelepciunii este aceasta: sa nu te lasi stapânit de nici o patima puternica pentru lucruri copilaresti. Un copil trebuie învatat ca banii, celebritatea, puterea, moartea sau viata aceasta pe pamânt nu înseamna nimic. Numai astfel va fi întelept.

Daca ne conducem fiul în camara de nunta dupa ce l-am învatat toate acestea, gândeste-te ce dar i se face miresei !

Casatoria

din "Parinti, copii si cresterea lor"

La celebrarea nuntii sa nu chemam flautisti sau citarezi sau coruri pentru ca, având un asemenea mire desavârsit, e absurd sa-l facem de rusine cu asemenea lucruri. Sa-i chemam pe Hristos si pe ucenicii Sai.

Unui asemenea mire îi va merge totul din plin, îi va merge totul bine. El îsi va educa copiii, la rândul lui, asa cum l-ai educat tu pe el si tot asa mai departe, încât vei crea o familie si urmasi de aur.

Profesia

din "Parinti Copii si cresterea lor"

Sa-l exersam pe fiul nostru sa participe, pe masura puterii lui, la treburile politice sau publice care nu sunt pacatoase. Daca se va stradui sa învete, va câstiga pe cai cinstite. De pilda, daca se face avocatul celor napastuiti.

Fiul si fiica

din "Parinti Copii si cresterea lor"

Si mama trebuie sa-si educe fiica asa cum am spus ca trebuie educat un fiu. S-o învete sa stea departe de lux, de podoabe si de alte lucruri potrivite femeilor usoare si desfrânate.

Toate sa le faca si fiul si fiica dupa aceasta lege: sa stea departe de desfatari si de betie, întrucât este important pentru dobândirea întelepciunii. Pe tineri îi chinuie îndeosebi dorinta trupeasca, iar fetelor, în general, nu le da pace dorinta de a fi la moda si de a iesi în societate. Ele sunt înclinate sa fie superficiale si necugetate. Sa nu le lasam asa, ca sa-I fim placuti lui Dumnezeu crescându-ne copiii pentru a fi luptatorii Lui. Sa putem si noi si copiii nostri sa avem parte de bunatatile pe care Dumnezeu le-a fagaduit celor ce-L iubesc, cu harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos …
(Despre slava desarta si cresterea copiilor)